

UNDERSØKELSE AV STØTTEORDNINGEN BEDRIFTSINTERN OPPLÆRING

Trøndelag fylkeskommune

2022

UND1003

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne undersøkelsen på oppdrag fra administrasjonen i Trøndelag fylkeskommune i perioden mars 2022 til juni 2022.

Prosjektteamet har bestått av prosjektleder Merete Montero, prosjektmedarbeiderne Knut Tanem og Anna Ølnes, og kvalitetssikrer Sunniva Tusvik Sæter. Teamet har vurdert egen uavhengighet overfor Trøndelag fylkeskommune.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet. En oversikt over tidligere gjennomførte prosjekter finnes på vår hjemmeside www.revisjonmidt norge.no.

Trøndelag, 03.06.2022

Merete M. Montero

Knut Tanem

Anna Ølnes

Prosjektleder

Prosjektmedarbeider

Prosjektmedarbeider

SAMMENDRAG

Vi har på vegne av Seksjon næring i Trøndelag fylkeskommune gjennomført en undersøkelse knyttet til støtteordningen bedriftsintern opplæring.

Vi har undersøkt følgende:

- Kartlegge om fylkeskommunen har hensiktsmessige retningslinjer/rutiner/maler for tildeling og oppfølging av søknader om BIO
- Kartlegge om fylkeskommunens tildeling av midler blir gjennomført i samsvar med politiske vedtatte retningslinjer
- Kontroll av 10 tilskuddsmottakere
- Kartlegge tilskuddsmottakere sine synspunkt om ordningen.

Tilskuddsmottakerne gir i hovedsak veldig gode tilbakemeldinger om støtteordningen.

Vår gjennomgang viser at de administrativt behandlede søknadene er behandlet i henhold til politisk vedtatte retningslinjer og administrative rutiner.

Vi har undersøkt om søknadene er behandlet i henhold til fullmakter. Fylkestinget har delegert myndighet til administrasjonen til å behandle alle søknader der det søkes om under kr 300 000,-. Søknader over 300 000,- skal behandles av Fylkesutvalget. Vår undersøkelse viser at 15 av 16 søknader er behandlet av Fylkesutvalget.

Vi har undersøkt 10 utvalgte prosjekter, som har fått utbetalt midler til bedriftsintern opplæring.

Vår undersøkelse viser at tre av ni prosjekter ikke tilfredsstillt kravet om 1/3 eksterne utgifter. Videre viser vår undersøkelse at ni av ti prosjekt har fått prosjektrengskapet godkjent av autorisert regnskapsfører.

Det er fire prosjekt som fylkeskommunen bør følge opp nærmere. Prosjektene har mangler når det gjelder oppfyllelse av minst 1/3 eksterne utgifter, reelle kurs og levering av prosjektrengskap.

Vårt inntrykk er at fylkeskommunen har hensiktsmessige retningslinjer, administrative rutiner og maler for støtteordningen bedriftsintern opplæring. Vi har noen forslag til forbedringer etter å ha gjennomgått utvalgte prosjekter.

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	5
1 Innledning.....	8
2 Bestilling.....	9
2.1 Undersøkelsespunkt.....	9
2.2 Metode	10
2.2.1 Dokumentgjennomgang	10
2.2.2 Observasjon.....	10
2.2.3 Spørreundersøkelse	10
2.2.4 Høring av rapporten	11
2.2.5 Vurdering av metode.....	11
2.3 Rapportens oppbygging	11
3 Fylkeskommunens rutiner.....	12
3.1 Undersøkelsespunkt.....	12
3.2 Politisk vedtatte retningslinjer	12
3.3 Administrative rutiner	16
3.4 Vurdering.....	18
4 Saksbehandling av søknader.....	19
4.1 Undersøkelsespunkt.....	19
4.2 Administrativt behandlede søknader.....	19
4.2.1 Hvem som kan få støtte	20
4.2.2 Hva det kan gis støtte til.....	21
4.2.3 Støttebeløp	21
4.2.4 Opplæringsperiode	21
4.2.5 Innhold i vedtak.....	22
4.2.6 Klagerett	22
4.3 Politisk behandlede søknader.....	24
4.4 Vurdering.....	26
4.4.1 Administrativt behandlede søknader	26
4.4.2 Politisk behandlede søknader	28
5 Kontroll av tilskuddsmottakere	29
5.1 Undersøkelsespunkt.....	29
5.2 Prosjektgjennomgang.....	29
5.2.1 Prosjekt 1.....	30
5.2.2 Prosjekt 2.....	31
5.2.3 Prosjekt 3.....	32
5.2.4 Prosjekt 4.....	32
5.2.5 Prosjekt 5.....	32

5.2.6	Prosjekt 6.....	33
5.2.7	Prosjekt 7.....	35
5.2.8	Prosjekt 8.....	35
5.2.9	Prosjekt 9.....	35
5.2.10	Prosjekt 10.....	35
5.3	Vurdering.....	36
6	Støttemottakeres synspunkt	38
6.1	Undersøkelsespunkt.....	38
6.2	Saksbehandling av søknader	38
6.2.1	Søknad	38
6.2.2	Dialog med saksbehandler.....	41
6.2.3	Vedtaket	43
6.3	Utbetaling av midler.....	43
6.4	Midlenes effekt	45
6.5	Oppsummering.....	49
7	Oppsummerende betraktninger	51

Tabell

Tabell 1.	Oversikt over endringer i retningslinjer 2020-2022 for BIO1	15
Tabell 2.	Oversikt over politisk behandlede søknader i 2020	24
Tabell 3.	Oversikt over politisk behandlede søknader i 2021	25
Tabell 4.	Oversikt over om kravene til eksterne utgifter og godkjenning av prosjektregnskap er oppfylt	36

Figurer

Figur 1.	Hvordan bedriften fikk informasjon om mulighet til å søke på støtteordningen (N=197)	13
Figur 2.	Om det var opplysninger om klagerett i vedtaket (N=189).....	23
Figur 3.	Om det var tydelig hva bedriften kunne søke om midler til (N=195).....	38
Figur 4.	Om bedriften fikk tilstrekkelig informasjon fra fylkeskommunen i søknadsprosessen (N=193)	39
Figur 5.	Om det var tydelig hvilken dokumentasjon som skulle oversendes i forbindelse med søknaden (N=193)	39
Figur 6.	Om man er tilfreds med svartiden fra de søkte til de fikk svar på søknaden (N=191)	40
Figur 7.	Om man har hatt tillit til at taushetsplikt ble ivaretatt ved behandling av søknaden (N=191)	40
Figur 8.	Om kontakt med saksbehandler var nyttig (N=132).....	41

Figur 9.	Om saksbehandler strakk seg langt for å møte bedriftens behov for midler (N=132)	42
Figur 10.	Om man er tilfreds med svartiden fra henvendelse til man mottok svar fra saksbehandler (N=132).....	42
Figur 11.	Om det var begrunnet hvorfor ikke hele det omsøkte beløpet ble innvilget (N=73).....	43
Figur 12.	Om det var tilstrekkelig tid til å gjennomføre opplæringen (N=153)	44
Figur 13.	Om opplæringsmidlene er brukt slik som beskrevet i opplæringsplanen (N=153).....	44
Figur 14.	Om det var tydelig hvilken dokumentasjon som krevdes for å få utbetalt midlene (N=152).....	45
Figur 15.	Om bedriften har endret produksjon etter innvilgelse av midler (N=152)	46
Figur 16.	Om hvor sannsynlig det er at midlene har bidratt til endring av produksjon (N=101).....	46
Figur 17.	Om bedriften har etablert seg på nye markeder etter at bedriften fikk innvilget midlene (N=151).....	47
Figur 18.	Om hvor sannsynlig det er at midlene bidro til etablering på nye markeder (N=104).....	47
Figur 19.	Om bedrifter som ikke har endret produksjon, har etablert seg på nye markeder (N=41).....	48
Figur 20.	Om bedrifter som ikke har etablert seg på nye markeder, har endret produksjon (N=40).....	48

1 INNLEDNING

Bedriftsintern opplæring (BIO) er en støtteordning for kompetansehevende tiltak som fra 01.01.2020 ble overført til fylkeskommunene fra NAV. Små og store bedrifter med omstillingsbehov og behov for videreutvikling i Trøndelag kan søke på disse midlene

Tilskuddet til bedriftsintern opplæring har som hovedformål å styrke bedriftenes omstillings-, konkurranse- og overlevelsessevne gjennom å øke de ansattes kompetanse. Formålet med ordningen er å motivere og mobilisere til kompetansetiltak i virksomheter.

Støtteordningen ble i 2020 og 2021 tilført ekstra midler i forbindelse med koronasituasjonen. Trøndelag fylkeskommune har i 2020 og 2021 til sammen innvilget 52 millioner kr til kompetansehevende tiltak i trønderske bedrifter gjennom BIO-ordningen.

Støtteordningen er delt inn i tre grupper; BIO1, BIO2 og en skreddersydd ordning for de største bedriftene.

I kategorien BIO1 er små bedrifter (inntil 50 ansatte) og enkeltmannsforetak. Bedriftene kan få støtte til opplæring og faktiske lønnsutgifter for deltakerne i opplæring, og opplæringskostnadene skal utgjøre minimum 1/3 av de totale kostnadene. Maksimal total støttesats er 60 prosent. Bedriftene i denne kategorien kan søke om maks kr. 300 000,-.

I kategorien BIO2 er mellomstore – og store bedrifter (flere enn 50 ansatte). Det er samme vilkår som for BIO1, men maksbeløpet er kr. 1.000.000,-.

I den skreddersydde kategorien er det mer omfattende kompetansetiltak til større bedrifter over 250 ansatte. Aktuelle tiltak drøftes mellom bedriften og fylkeskommunen, og eventuelt videre med NAV, Innovasjon Norge, partene i arbeids- og næringslivet samt aktuelle kompetanseleverandører.

2 BESTILLING

Revisjon Midt-Norge SA ble kontaktet av seksjonsleder i Seksjon næring i Avdeling for plan, næring og kulturminner i Trøndelag fylkeskommune vedrørende muligheten for å få gjennomført en evaluering av støtteordningen bedriftsintern opplæring.

Fylkeskommunen fikk overført oppgaven fra staten fra 01.01.2020. Fylkeskommunen ønsker at undersøkelsen skal inneholde følgende elementer:

- Undersøke om støtteordningen blir gjennomført i samsvar med de politisk vedtatte retningslinjene
- Undersøke om de interne forvaltningsrutinene er gode nok
- Undersøke et utvalg prosjekter som har mottatt støtte, med tanke på misbruk av ordningen
- Undersøkelse blant bedriftene om midlene har hatt en positiv effekt

Det er gjennomført avklaringsmøter mellom Trøndelag fylkeskommune og Revisjon Midt-Norge, og prosjektleder utformet en prosjektplan med undersøkelsespunkt som skal svare ut punktene. Prosjektplanen er vedlagt en signert oppdragsavtale.

2.1 Undersøkelsespunkt

Følgende undersøkelsespunkt vil bli besvart i rapporten:

- Kartlegge om fylkeskommunen har hensiktsmessige retningslinjer/rutiner/maler for tildeling og oppfølging av søknader om BIO
 - Krav til innhold i søknader
 - Behandling av søknader
 - Etterfølgende kontroll av dokumentasjon på bruk av midler
- Kartlegge om fylkeskommunens tildeling av midler blir gjennomført i samsvar med politisk vedtatte retningslinjer
 - Om bedriften er i målgruppen for ordningen
 - Om alle relevante momenter er vurdert
 - At størrelsen på tildelte midler er iht. hvor mye som kan tildeles den enkelte bedrift
- Kontroll av 10 tilskuddsmottakere
 - At tilskuddet er brukt som forutsatt og dokumentert
- Kartlegge tilskuddsmottakere sine synspunkt om ordningen. Eksempel på aktuelle tema:
 - Veiledning/dialog i søknadsprosessen

- Svartid på søknad
- Gjennomføring av tiltaket
- Utbetaling av midler
- Dokumentasjon av brukte midler
- Nytten av tiltaket

2.2 Metode

Prosjektet er gjennomført ved bruk av dokumentgjennomgang, spørreskjemaundersøkelse og observasjon.

2.2.1 Dokumentgjennomgang

Vi har gjennomgått fylkeskommunens retningslinjer og rutiner for saksbehandling av søknader.

Fylkeskommunen har, basert på en risikovurdering, valgt ut 10 prosjekter som har fått innvilget støtte. Vårt mandat var å gå gjennom sakene med tanke på kontroll av at tilskuddet var brukt som forutsatt og dokumentert. Vi så behov for avklaringer fra regnskapsfører og/eller kurstilbyder i åtte av ti prosjekt.

Vi har undersøkt de samme sakene med tanke på om fylkeskommunens tildeling var gjennomført i samsvar med politiske vedtatte retningslinjer. Vi valgte i tillegg ut et ekstra prosjekt, fordi det var gitt tilskudd til en fylkeskommunal videregående skole. Målgruppen for støtteordningen er bedrifter som er i en konkurransesituasjon og ikke mottar offentlig driftsstøtte.

Vi har etterspurt dokumentasjon på syv prosjekter som har fått avslag på støtte, for å se om de er behandlet i samsvar med retningslinjer. Tre av avslagene tilhører samme virksomhet.

2.2.2 Observasjon

Det gjennomføres i utgangspunktet ukentlige teammøter i Seksjon næring, der søknader blir diskutert. Møtene avholdes så lenge det er søknader å diskutere.

Vi deltok i et teammøte, som ble avholdt på Teams. Vi deltok som observatør, men hadde noen spørsmål om søknadene underveis.

Vi stilte noen forberedte spørsmål om rutinene avslutningsvis i møtet.

2.2.3 Spørreundersøkelse

Det er sendt ut spørreundersøkelse til alle virksomheter som har søkt om midler i 2020 og 2021. Spørreundersøkelsen ble sendt til epostadresse som var oppgitt på søknaden. I tilfeller

der det er oppgitt en generell epostadresse (som post@...) er det usikkert hvem som faktisk har svart på vegne av bedriften. Spørsmålene omhandler søknadsprosessen og det er også spørsmål om prosessen i etterkant av vedtaket som er rettet mot virksomhetene som fikk innvilget søknaden. Før spørreundersøkelsen ble sendt ut, ble spørsmålene kvalitetssikret av fylkeskommunen.

Spørreundersøkelsen er sendt ut til 362 mottakere. Den var opprinnelig sendt ut til flere, men 18 epost-adresser var ikke lenger i bruk. Det var frivillig å delta.

Det er 52 prosent som har fullført spørreundersøkelsen. Det er 3 prosent som har gitt noen svar, men ikke fullført. Det er 46 prosent som ikke har svart på spørreundersøkelsen. Analysen er basert på de som har fullført spørreundersøkelsen.

Vi har mulighet til å se hva den enkelte bedrift har svart, men svarene fra spørreundersøkelsen behandles anonymt i rapporten. Trøndelag fylkeskommune har ikke fått tilsendt svarene fra undersøkelsen.

2.2.4 Høring av rapporten

Trøndelag fylkeskommune har fått mulighet til å gi tilbakemelding på en foreløpig rapport. Fylkeskommunen hadde noen få kommentarer, som har medført supplering av faktagrunnlaget i kapittel 4.3, 5.2.6 og 5.2.9. Suppleringen har bare medført endring i vurderingen i kapittel 4.4.2 og oppsummerende betraktninger i kapittel 7.

2.2.5 Vurdering av metode

Vår vurdering er at innsamlet data gir et godt grunnlag til å gjøre vurderinger og svare ut undersøkelsespunktene.

2.3 Rapportens oppbygging

Rapporten er delt inn i seks hovedkapittel.

Det første kapitlet omhandler informasjon rundt innholdet i undersøkelsen; bestillingsinformasjon, undersøkelsespunkt, metode og bakgrunnsinformasjon om støtteordningen bedriftsintern opplæring.

Det er egne kapittel for hvert undersøkelsespunkt. Hvert kapittel har en gjengivelse av undersøkelsespunktet. Det presenteres data, som vurderes eller oppsummeres avslutningsvis i kapitlet.

I siste kapittel presenterer vi oppsummerende betraktninger.

3 FYLKESKOMMUNENS RUTINER

3.1 Undersøkelsespunkt

Det er utarbeidet følgende undersøkelsespunkt for temaet rutiner:

Kartlegge om fylkeskommunen har hensiktsmessige retningslinjer/rutiner/maler for tildeling og oppfølging av søknader om BIO

- *Krav til innhold i søknader*
- *Behandling av søknader*
- *Etterfølgende kontroll av dokumentasjon på bruk av midler*

3.2 Politisk vedtatte retningslinjer

Fylkestinget har gitt administrasjonen fullmakt til å behandle søknader inntil kr. 300 000,-. Søknader som er over dette, skal behandles av Fylkesutvalget.

Fylkesutvalget behandlet første sak om støtteordningen i møte 24.03.2020. Fylkesutvalget fattet følgende vedtak i sak 92/20:

- 1. Fylkesrådmannen får delegert myndighet innenfor gjeldende fullmakter til å løpende fatte vedtak om støtte til prosjekter innenfor rammen for bedriftsintern opplæring.*
- 2. Fylkesrådmannen gis fullmakt til å utarbeide detaljerte retningslinjer for ordningen innenfor de rammer som Fylkesutvalget har vedtatt.*
- 3. Fylkeskommunen skal i 2020 prioritere søknader fra bedrifter med omstillingsproblem og som ønsker kompetansetilførsel for å videreutvikle sin bedrift.*
- 4. Fylkeskommunen vil prioritere bedrifter i 2020 innen bransjer som er spesielt rammet av den oppståtte situasjonen med den pågående Korona pandemien. Dette er eksempelvis småbedrifter/ -enkeltpersonforetak innen; opplevelsesnæringene herunder reiseliv, kulturnæring og småskalamatprodusenter samt mat- og restaurantbransjen. Ordningen må gjøres godt kjent, og kunne omstruktureres og utvides ved behov.*

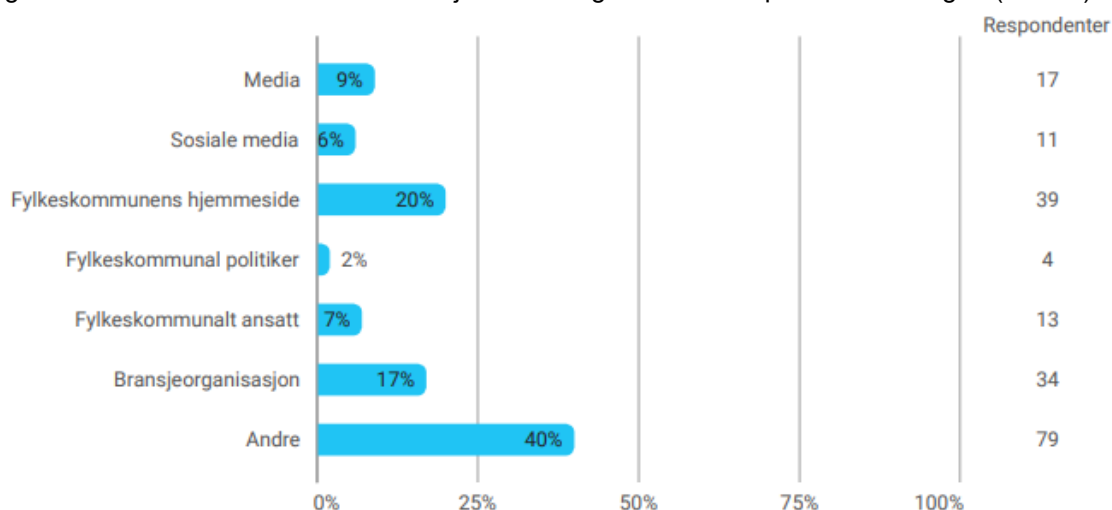
Det ble utformet administrative retningslinjer etter vedtaket i fylkesutvalget.

Retningslinjene for støtteordningen ble revidert i Fylkesutvalgets møte 22.06.2021, sak 150/21. De reviderte retningslinjene åpner opp for støtte fellessatsinger der bransjeorganisasjoner og fellesskapsaktører tar initiativ til opplæringstiltak på vegne av flere bedrifter.

Det ble også fattet vedtak om å legge større vekt på samarbeid med næringshager, destinasjonsselskap, bransjeorganisasjoner osv. for å øke rekruttering av bedrifter inn til BIO-ordningen.

Vi har i spørreskjemaundersøkelsen undersøkt hvordan bedriftene fikk vite om muligheten til å søke på støtteordningen bedriftsintern opplæring. Svarene fordeler seg slik:

Figur 1. Hvordan bedriften fikk informasjon om mulighet til å søke på støtteordningen (N=197)

Kilde: Revisjon Midt-Norge

Av de som har svart at det var via andre de fikk informasjon om støtteordningen, var det en overvekt som hadde fått informasjon via en næringshage.

Fylkesutvalget behandlet i møte 21.12.2021, sak 287/21, retningslinjer for 2022. Teknologi ble lagt til som satsingsområde. Retningslinjen for 2022 har følgende punkter:

- Bakgrunn
- Formål
- Innhold og varighet
- Hvem kan få støtte
- Prioritering av søknader
- Hvor mye støtte kan vi bidra med
- Hva kan du få støtte til
- Organisering av tiltaket (med link til mal for opplæringsplan)
- Søknad, rapportering og utbetaling.
- Avkortning/annullering av tilskudd og krav om tilbakebetaling
- Klageadgang
- Ikrafttredelse

Søkere må fylle ut søknadsskjema og opplæringsplan i www.regionalforvaltning.no¹. I punktet om organisering av tiltaket er det presisert hva søknaden må inneholde. Det er følgende:

- En beskrivelse av bedriftens behov for kompetansetiltak
- Mal for opplæringsplan med konkrete beskrivelser av kompetansetiltaket
- Informasjon om hvem som skal være ekstern tilbyder av kompetansetiltaket
- Bedriften redegjør for egen økonomisk situasjon gjennom egenerklæring i søknadskjemaet. Siste godkjente årsregnskap skal vedlegges

Det stilles følgende krav til dokumentasjon for å få utbetalt midlene:

- Sluttrapport i regionalforvaltning
- Timelister underskrevet av daglig leder med oversikt over deltakere
- Prosjektregnskap godkjent av autorisert regnskapsfører

Om avkorting/annullering av tilskudd og krav om tilbakebetaling, står det følgende i retningslinjens § 7:

Dersom tildeling av tilskudd bygger på uriktige eller ufullstendige opplysninger fra søker, kan fylkeskommunen fatte vedtak om avkorting/annullering av tilskudd som ikke er utbetalt, og utbetalt tilskudd kan kreves tilbake. Det samme gjelder dersom tilskuddet, eller deler av det, ikke er benyttet etter vilkår i tilsagnet.

Tilsvarende gjelder dersom tilskuddsmottaker ikke har levert regnskap og rapport innen fastsatt frist, eller når regnskapet ikke anses tilfredsstillende.

Nedenfor er en oversikt over endring i retningslinjene fra 2020-2022 med tanke på årstall, satsingsområde og hva som ikke støttes.

I 2020 var det også presisert satsingsområde for BIO2:

- Bransjer innen verdiskapings-strategien
- Opplevelser
- Havrommet
- Bio- og sirkulærøkonomi
- Smarte samfunn

¹ Regionalforvaltning.no kan brukes av offentlige aktører til tilskuddsforvaltning, og er spesielt tilrettelagt for oppgaver og saksbehandling innen regional utvikling. Fagsystemet har funksjoner for å lyse ut ordninger, motta og behandle søknader, registrere utbetalinger og behandle rapporter.

Tabell 1. Oversikt over endringer i retningslinjer 2020-2022 for BIO1

Årstall	Varighet	Satsingsområde BIO1	Støtter ikke
2020	26 uker	<p>Bransjer innen verdiskapingsstrategien som er spesielt rammet av pandemien</p> <p>Bioøkonomi</p> <p>Opplevelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reiseliv - kultur - småskalamatprodusenter - mat- og restaurantbransjen 	<p>Offentlige virksomheter</p> <p>Dersom det er bindingstid knyttet til opplæring</p> <p>Opplæringen er obligatorisk for ansatte skal oppfylle fastsatte, nasjonale krav</p>
2021	<p>26 uker</p> <p>Krav til gjennomføring: innen 1 år etter søknad er innvilget</p>	<p>Bedrifter som faller inn under verdiskapingsstrategien.</p> <p>Vurderer alltid søknader som faller under:</p> <p>Digitalisering</p> <p>Teknologiutvikling</p> <p>Sirkulærøkonomi</p>	<p>Tiltak som kan defineres som løpende drift</p> <p>Ordinære bedriftsutviklingstiltak og studiereiser</p> <p>Ordinære opplæringstiltak i en bedrift</p> <p>Obligatorisk opplæring og opplæring pålagt av nasjonale myndigheter</p> <p>Innkjøp av utstyr/materiell/lisenser</p> <p>Opplæringstiltak som dekkes gjennom allerede offentlig støttede opplæringstilbud som f.eks. etablereropplæring og Industri 4.0.</p>

2022	52 uker Krav til gjennomføring: innen 18 måneder etter søknader er innvilget	<ul style="list-style-type: none"> - Bioøkonomi - Opplevelser - Digitalisering - Teknologiutvikling - Grønn omstilling - Integreringsarbeid - FNs 17 bærekraftsmål 	<p>Tiltak som kan defineres som løpende drift og ordinær bedriftsutvikling</p> <p>Ordinære kompetansetiltak i en bedrift som for eksempel regnskapskurs, grunnleggende dataopplæring i Office og sommelierutdanning</p> <p>Studiereiser</p> <p>Obligatorisk opplæring og opplæring pålagt av nasjonale myndigheter</p> <p>Innkjøp av utstyr/materiell/lisenser</p> <p>Kompetansetiltak som dekkes gjennom allerede offentlig støttede opplæringstilbud</p>
------	---	---	--

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

3.3 Administrative rutiner

Seksjon næring behandler søknader om midler til bedriftsintern opplæring. Det er utarbeidet en veileder for saksbehandler, sist oppdatert 26.01.2022.

Første kapittel i veilederen er behandling av søknader. Punktene i kapittelet handler om:

- Generelt (undersøke om søknaden er i tråd med retningslinjen, hvordan behandle søkere)
- Taushetsplikt
- Behandling av søknader
- Søknader som skal behandles i Fylkesutvalget

Kapittel 2 omhandler vurderingen av søknadene. Punktene omhandler og forklarer:

- Økonomi
- Omstillingsbehov
- Ordinær bedriftsutvikling og ordinære kompetansetiltak
- Prioriteringer og satsingsområder

Det er sjekklister for å vurdere om prosjektet oppfyller retningslinjene. Dette handler blant annet om vurdering av prioriterte bransjer, regnskap, opplæringsplan og bedriftens økonomiske situasjon.

Kapittel 3 er særskilte rutiner for fellessatsinger, der en bedrift søker på vegne av flere bedrifter.

Kapittel 4 forklarer utbetalingspraksis. Det handler om:

- Avkortning av utbetalt beløp
- Tilbakebetaling av for mye utbetalt beløp
- Dokumentasjon av egeninnsats/timeforbruk
- Krav til sluttrapportering
- Evt. utsettelse av frist for sluttutbetaling
- Krav til regnskap
- Utvidelse av opplæringsperiode
- Statsstøttereguleringens regler om samlet offentlig støtte
- Interne/eksterne kostnader

Det er i henhold til de politisk vedtatte retningslinjene dokumentasjonskrav for å få utbetalt midlene. Disse blir utdypet i den administrative veilederen. Det gis veiledning i hvilken dokumentasjon saksbehandler skal kontrollere og hvordan.

Etter at søknaden er vurdert opp mot retningslinjen, diskuteres prosjektene i et internt koordineringsteam før det fattes vedtak. I teamet legger saksbehandler frem saken, de andre saksbehandlerne får komme med innspill, og teamet avgjør veien videre.

Det behandles søknader så lenge det er midler igjen i budsjettet for året. Dersom fylkeskommunen mottar søknader etter midlene er brukt opp, returneres søknaden med begrunnelse i at den ikke kan realitetsbehandles. Søkere må eventuelt søke igjen neste år. Søknader legges ikke på venteliste, ettersom de ikke har garanti for at det blir bevilget midler påfølgende år.

Det er laget egne maler for vedtak; en mal for tilsagnsbrev og en mal for avslagsbrev. Vedtaket signeres av seksjonsleder for Seksjon næring og saksbehandler.

I tilsagnsbrevet er det to vedlegg; Særvilkår for tilskuddsordningen «Støtteordning» og Aksept av tilsagn fra Trøndelag fylkeskommune BIO Trøndelag (som signeres av støttemottaker).

Særvilkårene gjengir noen av vilkårene fra retningslinjen, blant annet når tiltaket må være gjennomført, hva som ligger i egeninnsats, delutbetaling, sluttutbetaling og reglene for avkortning, annullering og tilbakebetaling.

Det er også et punkt om kontroll. Det står følgende:

Trøndelag fylkeskommune, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Riksrevisjonen har tilgang til å iverksette kontroll med at du/dere bruker tilskuddet slik det er forutsatt. Som tilskuddsmottaker har du/dere plikt til å ta vare på regnskapsdata og dokumentasjon av faktiske opplysninger som ligger til grunn for søknaden.

3.4 Vurdering

Det er utformet politisk vedtatte retningslinjer, som er førende for behandlingen av søknader om midler til bedriftsintern opplæring. Det er vurdert prioriterte områder ved endring av behov. Det er positivt at rutinene blir revidert ved jevne mellomrom.

Det er utformet administrative rutiner, som fremstår som god veiledning for saksbehandlerne. Saksgangen er beskrevet og alle begreper er tydelig forklart. Det er også kvalitetssikring av sakene, ved at sakene diskuteres i det interne teamet før det fattes endelig vedtak.

Målgruppen (bedrifter som utøver en økonomisk virksomhet) fremgår av de politisk vedtatte retningslinjene. Det kan være utfordrende vurderinger ved søknader fra offentlig eide aksjeselskap. Disse vil kunne være både i og utenfor konkurransesituasjon, og også motta offentlig driftsstøtte. Slike situasjoner er ikke omtalt i de administrative rutinene. Rutinene omtaler ikke å undersøke om bedriften er innenfor målgruppen, og vi anbefaler at dette tas inn. For å lette saksbehandlingen, kan det også vurderes å legge inn et punkt i søknadsskjemaet, der søker selv må oppgi eventuelle offentlige eiere og nødvendige opplysninger for å vurdere om bedriften er innenfor målgruppen.

Det stilles krav til innhold i søknader, og det er positivt at det er laget en mal for opplæringsplan. De administrative rutinene har sjekklister for å kunne kontrollere at søknaden inneholder det den skal og veileder saksbehandler i om søknaden kan innvilges.

Det er etablert retningslinjer for kontroll av dokumentasjon på bruk av midler og veileder til saksbehandler om hvordan retningslinjen skal praktiseres. Vedlagt vedtaket blir bedrifter gjort oppmerksom på at det kan iverksettes kontroll med at tilskuddet blir brukt som forutsatt. Det er ikke egen rutine for hvor ofte en slik kontroll skal gjennomføres og i hvilke tilfeller.

4 SAKSBEHANDLING AV SØKNADER

4.1 Undersøkelsespunkt

Det er utarbeidet følgende undersøkelsespunkt for temaet saksbehandling av søknader:

Kartlegge om fylkeskommunens tildeling av midler blir gjennomført i samsvar med politiske vedtatte retningslinjer

- *Om bedriften er i målgruppen for ordningen*
- *Om alle relevante momenter er vurdert*
- *At størrelsen på tildelte midler er iht. hvor mye som kan tildeles den enkelte bedrift*

4.2 Administrativt behandlede søknader

Vi har valgt å undersøke 11 prosjekt som har fått godkjent søknad om midler. Det er videre valgt ut fem prosjekt som har fått avslag om midler.

Søknader om midler må behandles etter gjeldende retningslinjer. Retningslinjene har vært jevnlig revidert. Vi vil i de utvalgte prosjektene undersøke følgende:

- Hvem som kan få støtte
- Hva det kan gis støtte til
- Støttebeløp
- Opplæringsperiode

Vedtak om tildeling av tilskudd fra BIO Trøndelag anses som enkeltvedtak, og forvaltningslovens saksbehandlingsregler kommer til anvendelse.

Vi har valgt å undersøke følgende elementer ved selve vedtaket:

- Enkeltvedtak skal være skriftlig
- Enkeltvedtak skal begrunnes (kan unnlates ved innvilgelse av søknad)
 - Informasjon om:
 - De reglene i som enkeltvedtaket bygger på
 - De faktiske forholdene som er lagt til grunn i enkeltvedtaket
 - Hovedhensynene som har vært avgjørende for den vurderingen som er gjort
- Klagerett

4.2.1 Hvem som kan få støtte

I henhold til retningslinjen kan det ikke gis støtte til offentlige virksomheter. Videre må bedriften være i Trøndelag.

Av 11 godkjente søknader, er ni søknader fra aksjeselskap. Det er én søknad fra enkeltpersonforetak og én søknad fra en fylkeskommunal videregående skole. Samtlige har tilhørighet i Trøndelag.

Vi har undersøkt om aksjeselskapet har offentlige eiere. Det er ett aksjeselskap som inngår i et offentlig eid konsern. Bedriften og morselskapet er 100 prosent offentlig eid. I søknaden oppgir bedriften å ha hatt et negativt resultat i 2020. Bedriften har ordnet likviditet innad i konsernet, som har sørget for videre drift. Vi har ikke gjort videre undersøkelser av om bedriften mottar offentlig driftsstøtte eller ikke, og om den er i en konkurransesituasjon.

Det er undersøkt fem søkere som har fått avslag på søknad om støtte. Det er ingen som har klaget på vedtaket. Av disse er det fire aksjeselskap og et enkeltpersonforetak. Samtlige har tilhørighet i Trøndelag.

Nedenfor gis en oversikt over organisasjonsform og tilhørighet til de utvalgte prosjektene som har fått avslag på søknad om støtte.

Mære landbruksskole

Vi ble oppmerksomme på at Mære landbruksskole stod på listen over støttemottakere, og siden det er en fylkeskommunal virksomhet, har vi valgt å undersøke om bedriften er innenfor målgruppen.

Mære landbruksskole søkte om kurs i biogass, i søknad av 03.11.2021. Det ble søkt om kr 93 340,-. Omsøkt beløp ble vurdert opp mot retningslinjene til BIO1 og innvilget i administrativt vedtak av 10.11.2021.

Det står det at landbruksskolen har en utviklingsavdeling som tilbyr kurs og rådgiving for gårdbrukere, skogeiere og lokalmatprodusenter. Før pandemien hadde de årlig mellom 800 og 1500 deltakere på kurs, rådgiving, seminarer osv.

Målet med opplæringen er at gårdbrukere, som vurderer å installere eget biogassanlegg eller levere til et biogassanlegg, skal få et kurs med oversiktlig informasjon tilpasset målgruppen, slik at det blir lettere å ta riktig valg for den enkelte gård.

Opplæringsplanen er satt sammen av NØRSØK og Selskapet for Norges Vel, og er et 5-timers innføringskurs for å gjøre bønder bedre rustet til å ta beslutninger om de skal bygge

biogassanlegg eller levere til et større anlegg og hvordan de eventuelt må gå frem. Mære landbruksskole er søker og koordinator.

Fylkeskommunen oppgir på epost at Mære landbruksskole ved Matnavnet er vurdert som en felles aktør i henhold til retningslinjene § 3.

4.2.2 Hva det kan gis støtte til

I henhold til retningslinjen må prosjektet være innenfor satsingsområdet, og det er ulike typer tiltak som det ikke gis støtte til.

Vi har undersøkt om prosjektet er innenfor satsingsområdet, og om tiltaket faller under tiltak som det ikke gis støtte til.

Samtlige godkjente søknader er behandlet i henhold til retningslinjen med tanke på hva det kan innvilges midler til.

Samtlige undersøkte avslag er behandlet i henhold til retningslinje med tanke på hva det kan innvilges midler til.

4.2.3 Støttebeløp

Ifølge retningslinjene skal ikke tilskuddet utgjøre mer enn 60 prosent av støtteberettigede kostnader.

Av de undersøkte sakene, er det ingen som har mottatt mer enn 60 prosent.

Det følger videre av retningslinjene at bedrifter med inntil 50 ansatte kan få innvilget maksimalt kr. 300 000,-. I søknadsskjemaet må søkerne selv oppgi hvor mange ansatte bedriften har. Av de undersøkte sakene, har alle under 50 ansatte. Av de undersøkte prosjektene, er det ingen som er innvilget mer enn kr 300 000,-.

Vi har også undersøkt om kriteriet om minst 1/3 eksterne utgifter er overholdt. Dette omtales i kapittel fem.

4.2.4 Opplæringsperiode

Det skrives tilsagnsbrev der det fattes vedtak om støtte til bedriften. Vedlagt tilsagnsbrevet er særvilkår for tilskuddsordningen og et akseptskjema som må fylles ut av bedriften.

I særvilkårene fremgår det at tilsagnet er gyldig i 1 år fra tilsagnsdato, men at det i særskilte tilfeller kan forlenges.

Alle tilsagnsbrev har særvilkårene vedlagt.

4.2.5 Innhold i vedtak

I samtlige prosjekt revisor har fått tilsendt, er det fattet skriftlige vedtak. Det er også oppgitt av søknaden er behandlet i henhold til retningslinjer.

Når det gjelder opplysninger om de faktiske forholdene som er lagt til grunn i enkeltvedtaket, er det vist til søknaden. I noen tilfeller er det vist til hvilken type kompetanseheving det er søkt om, mens i andre tilfeller er det bare gjengitt at det er søkt om kompetanseheving.

Av 11 godkjente søknader, er det 8 som har fått innvilget maks støtte for tiltaket. Vedtakene er ikke begrunnet ut over at det er beskrevet hva det gis støtte til.

Det er tre prosjekt der støtte er redusert. I alle vedtakene er det begrunnet hvorfor støtten er redusert, for eksempel antall ansatte eller at omsøkte ikke omfattes av støtteordningen. Det er ikke vist til hvilken bestemmelse avgjørelsen er hjemlet i.

Vi har undersøkt syv prosjekt som har fått avslag om midler.

Alle vedtakene om avslag er begrunnet. Fire av avslagene er begrunnet med at prosjektene er ordinære opplæringstiltak.

De øvrige avslagene er begrunnet med at tiltakene ikke kommer inn under prioriterte fagområder eller er i tråd med retningslinjene for ordningen. I to av avslagene er ikke det gitt ytterligere begrunnelse. Det er ikke oppgitt hva som er prioriterte fagområder eller hvorfor søknaden faller utenfor retningslinjene for ordningen.

4.2.6 Klagerett

For prosjekt der søknad er innvilget, står det opplyst om klagerett to steder i vedtaket.

I selve tilsagnsbrevet står det følgende:

Du/dere har rett til å klage på vedtaket innen 3 uker fra brevet er mottatt. Det står i forvaltningslovens §27 (underretning om vedtaket).

Vedlagt tilsagnsbrevet er det vedlagt særvilkårene for tilskuddsordningen. Det står følgende om klagerett:

Det er mulig å klage på vedtaket ifølge forvaltningslovens § 28. Klagefristen er tre uker fra dette brevet er mottatt, jfr. forvaltningslovens § 29. Klagen må være skriftlig og bør inneholde relevante opplysninger. Klagen sender du/dere til saksbehandler i Trøndelag fylkeskommune. Klageinstans er Fylkeskommunens klagenemnd, som fatter endelig vedtak i saken. Med visse

begrensninger har parten adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Reglene om dette står i forvaltningslovens §§ 18 og 19. For øvrig gjelder forvaltningslovens bestemmelser

Vi har undersøkt syv avslag på midler.

I tre vedtak opplyses det om klagerett på følgende måte:

Du/dere har rett til å klage på vedtaket innen 3 uker fra brevet er mottatt. Det står i forvaltningslovens §27 (underretning om vedtaket).

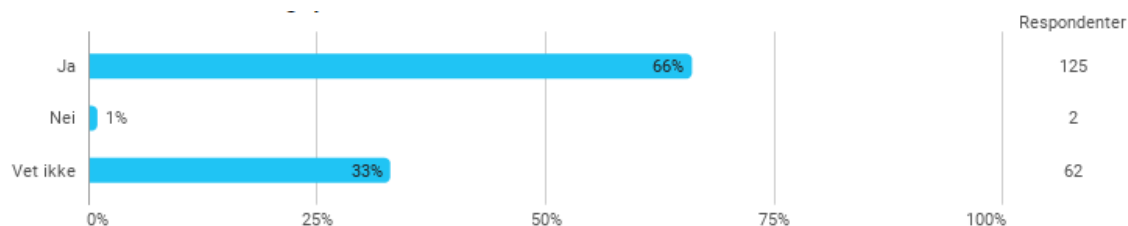
I de øvrige fire vedtakene opplyses det om klagerett på følgende måte:

Dette vedtaket kan påklages jfr. forskriftens § 17 og forvaltningslovens § 28. Klagefristen er tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part jfr. forvaltningslovens § 29. Klagen må være skriftlig og bør inneholde relevante opplysninger. Klagen sender du/dere til saksbehandler i Trøndelag fylkeskommune. Klageinstans er Fylkeskommunens klagenemnd, som fatter endelig vedtak i saken. Med visse begrensninger har parten adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Reglene om dette finnes i forvaltningslovens §§ 18 og 19. For øvrig gjelder forvaltningslovens bestemmelser.

Dette er samme tekst som står i gjeldende mal for avslagsbrev.

Vi har i spørreundersøkelse spurt bedrifter om det var opplysninger om klagerett i vedtaket som ble fattet.

Figur 2. Om det var opplysninger om klagerett i vedtaket (N=189)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Figuren overfor viser at det er 66 prosent som oppgir at det var opplysninger om klagerett, mens 1 prosent svarer at det ikke var opplysninger om klagerett. Det er 33 prosent som oppgir at de ikke vet.

4.3 Politisk behandlede søknader

Når en bedrift søker om mer enn kr. 300 000,-, skal søknaden behandles i Fylkesutvalget.

Tabellen nedenfor viser oversikt over politisk behandlede søknader i 2020.

Tabell 2. Oversikt over politisk behandlede søknader i 2020

Søker	Omsøkt beløp	Innvilget beløp
Elpro Electro AS	570.000, -	240.000, -
Byggmesteran AS	420.000, -	40.000, -
Elpro Solutions AS	600.000, -	100.000, -
3T Rosten	592.000, -	0
3T Midtbyn	560.000, -	0
Røros Dører og Vinduer AS	600.000, -	600.000, -
Kværner AS	5.000.000, -	5.000.000, -

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

I tillegg til opplistede søkere, søkte Gaula Tradisjonsmøbler AS om kr 620 100,- i støtte. Søknaden ble vurdert av administrasjonen til å falle utenfor prioriterte fagområder og retningslinjer, og fattet administrativt vedtak om avslag. I høringssvaret fra Trøndelag fylkeskommune forklares det hvorfor saken ikke ble fremmet til politisk behandling. På det tidspunktet bedriften søkte om støtte var det mulig for bedrifter på denne størrelsen å få maks 300 000 kr i støtte. I henhold til retningslinjene kunne ikke bedriften få mer en kr. 300.000, - i støtte.

Tabellen nedenfor viser oversikt over politisk behandlede søknader i 2021.

Tabell 3. Oversikt over politisk behandlede søknader i 2021

Søker	Omsøkt beløp	Innvilget beløp
Oi! Trøndersk mat og drikke (70 deltakerbedrifter)	1.562.000, -	1.513.200, -
ScaleAQ AS	2.100.000, -	1.000.000, -
Norske Skog Skogn AS	650.000, -	650.000, -
Overhalla Betongbygg AS	391.500, -	391.500, -
Britannia Hotel AS	321.750, -	579.150, - (lagt inn lønnskostnader)
Civac	750.000,-	750.000,-
LAG Entreprenør AS	545.000,-	545.000,-
Steinkjerfestivalen	780.200,-	0,-

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

I tillegg til opplistede søkere, søkte Norsk institutt for naturforskning om kr 600.000, - i støtte. Søknaden ble vurdert av administrasjonen til i for liten grad å være knyttet til formålet med ordningen og opplæringstiltaket er vurdert som for grunnleggende til å være støtteberettiget.

4.4 Vurdering

4.4.1 Administrativt behandlede søknader

Vi har undersøkt 11 prosjekt som har fått innvilget søknad om midler. Vi har videre undersøkt syv avslag på søknad om midler.

Følgende elementer er undersøkt:

- Hvem som kan tildeles støtte
- Hva det kan tildeles støtte til
- Støttebeløp
- Opplæringsperiode
- Innhold i vedtak
- Informasjon om klagerett

Vår gjennomgang viser at søknadene er behandlet i henhold til politisk vedtatte retningslinjer og administrative rutiner.

Det er mangler når det kommer til å gjengi de faktiske opplysningene i vedtaket. Det bør gjengis hvilke kurs det innvilges støtte til.

Avslagene (helt eller delvis) er noe svakt begrunnet. Det kunne med fordel vært en grundigere begrunnelse, slik at søker fikk større forståelse for hvorfor et tiltak blir ansett for å være ordinære kompetansetiltak eller utenfor prioriterte fagområder.

Forvaltningsloven § 27 tredje ledd regulerer plikten til å opplyse om klageadgang, frist, klageinstans, fremgangsmåte og retten til å se sakens dokumenter. Det opplyses om klagerett og frist i alle vedtak. Det er kun opplyst om klageinstans, fremgangsmåte og retten til å se saksdokumenter i vedtakene som innvilger midler, og avslagene som er fattet i 2021².

I flere av vedtakene er det et kapittel med tittelen «mulighet til å klage». I kapittelet vises det til forvaltningsloven § 27, som er feil bestemmelse. Retten til å klage fremgår av forvaltningsloven § 28 følgende. Hensikten med å opplyse om klagerett, er å gjøre vedtaksmottaker i stand til å ivareta sine rettigheter, ved å opplyse om det som har betydning og relevans for klageren. Det er derfor mer hensiktsmessig å vise til bestemmelsene som angir rettigheter, fremfor bestemmelsen som omhandler det offentlige organets plikter.

² Vi har undersøkt et utvalg klagesaker fra 2020 og 2021.

I fire avslag er det informert om at bedriften har klagerett, og viser til *forskriftens § 17 og forvaltningslovens § 28*. Dette står også i dagens mal for avslagsbrev. Det fremgår ikke hvilken forskrift det vises til.

Mære landbruksskole

Søknaden fra Mære landbruksskole ble behandlet høsten 2021, og det er derfor retningslinjene for 2021 som var gjeldende på tidspunktet.

Paragraf 3 omhandler hvem som kan få støtte. Det står følgende i § 3 andre ledd om fellessatsinger:

Det åpnes for å støtte fellessatsinger der bransjeorganisasjoner/fellesskapsaktører tar initiativ til opplæringstiltak på vegne av flere bedrifter. Initiativtaker kan ikke være opplæringstilbyder i tiltaket. Målgruppen for slike opplæringstiltak er bedriftene. For slike satsinger gjelder særskilte prosedyrer i fylkeskommunens forvaltning av ordningen.

Videre står det følgende i § 4:

BIO Trøndelag er ikke en rettighetsbasert ordning. Ordningen er ikke rettet mot bedrifter som tilbyr kompetanse til andre, men bedrifter som etterspør kompetanse. Det er ikke ønskelig at samme bedrift deltar i flere opplæringstiltak samtidig.

I saksbehandlers veiledning for 2021 skal det legges til grunn interne føringer. Det er ikke føringer som stiller krav til hvem som kan være arrangør, ut over at det må være en bransjeorganisasjon eller fellesskapsaktør. Intensjonen er at én aktør kan arrangere kompetanseheving på vegne av flere.

Mære landbruksskole faller ikke naturlig under ordningen, som offentlig virksomhet. De har ikke søkt om midler til egen kompetanseheving, men kompetanseheving for bønder i regionen. Dette faller under støtteordningen. Vår vurdering er at søknaden ble behandlet i henhold til retningslinjene som var gjeldende på det tidspunktet.

Vi vil gjøre oppmerksom på at de administrative rutinene er endret for 2022. Det stilles nå krav om at søkerne må være mva. registrert. Det er usikkert om Mære landbruksskole ville oppfylt dagens krav ved en eventuell ny søknad.

4.4.2 Politisk behandlede søknader

Fylkesutvalget har behandlet syv søknader i 2020. I 2021 ble det behandlet åtte søknader.

Ved gjennomgang av søknader, der søknadsbeløpene var over kr 300.000, -, var det ytterligere én sak som skulle vært behandlet i Fylkesutvalget. Søknaden er ikke behandlet i henhold til delegering.

Det var også en annen bedrift som søkte om midler, der søknadsbeløpet var over kr. 300.000, -. Bedriften hørte til i kategorien BIO1, der maksbeløpet for støtte var kr. 300.000, -. I retningslinjene som var gjeldende på det tidspunktet, fremgår ikke det tydelig hva som var avgjørende for om sakene skulle legges frem for politisk behandling, ut over at administrasjonen hadde fullmakter til å avgjøre saker opp til kr. 300.000, -. Dette er tydeliggjort i dagens administrative rutiner; søknader hvor det søkes om mer enn kr. 300.000, - skal legges frem for politisk behandling.

5 KONTROLL AV TILSKUDDSMOTTAKERE

5.1 Undersøkelsespunkt

Det er utarbeidet følgende undersøkelsespunkt for kontroll av tilskuddsmottakere:

Kontroll av 10 tilskuddsmottakere

- *At kravet til 1/3 eksterne kostnader og maks 60 prosent støtte er overholdt*
- *At prosjektrekskap er godkjent av autorisert regnskapsfører*
- *Vurdering av prosjektets dokumentasjon som grunnlag for utbetaling*

Vi har ikke vurdert om delutbetalinger er i henhold til retningslinjene.

5.2 Prosjektgjennomgang

Vi har sett på tilsendt dokumentasjon for de ti prosjektene som fylkeskommunen har plukket ut for kontroll. Prosjektene har fått innvilget og utbetalt tilskudd. Vi har undersøkt om prosjektene er behandlet i henhold til retningslinje

Videre oppfølging har variert ut fra hvor godt dokumentert prosjektrekskapet er og hvor en opplever at det har vært mest risiko. Vi har vært i kontakt med regnskapsfører og kursholder der vi har sett et behov for dette. Vi har kun undersøkt om prosjektene har vært behandlet i henhold til retningslinje, i tillegg til en vurdering av prosjektets dokumentasjon. Vi har ikke vært i kontakt med saksbehandler eller bedrift for eventuelle forklaringer eller vurderinger av alvorlighetsgrad av våre funn.

Vi bruker nummerering på prosjektene for å anonymisere i rapporten, men fylkeskommunen har tilgang til å se hvilke prosjekter dette gjelder.

Ifølge retningslinjene skal ikke tilskuddet utgjøre mer enn 60 prosent av støtteberettigede kostnader. Dette er omtalt i kapittel 4.2.3.

Det står følgende om kravet til eksterne kostnader og maks støtte i fylkeskommunens veileder til saksbehandler:

I retningslinjene står det at eksterne utgifter til selve opplæringstiltaket skal alltid utgjøre minst 1/3 av støtteberettiget beløp. Tilskudd til lønnsutgifter kan ikke overskride 2/3 av støtteberettiget beløp. Her var utgangspunktet da vi utarbeidet retningslinjene at kursholder som hovedregel er ekstern. Men unntaksvis har vi godkjent intern kursholder. Her må vi utvise skjønn. Hvis vi har godtatt interne kursholdere, bør vi fravike kravet om minst 1/3.

Prosjektene vi har undersøkt har i hovedsak ikke interne kursholdere. Det ene prosjektet hadde noen timer med intern kursholder, men hadde likevel over 1/3 eksterne utgifter.

I de politisk vedtatte retningslinjene stilles det krav til at prosjektregnskap er godkjent av autorisert regnskapsfører.

Bedriftene har også mottatt spørreundersøkelsen. Vi har lagt inn informasjon fra de som har valgt å svare på spørreundersøkelsen.

Ifølge den politisk vedtatte retningslinjen kan fylkeskommunen avkorte, annullere eller kreve tilskuddet tilbakebetalt dersom vilkårene ikke er oppfylt, prosjektet ikke er blitt gjennomført til oppgitt tid eller kostnad, eller mottaker endrer planene uten å orientere fylkeskommunen.

I de administrative rutinene står det at praksis er at tilskudd blir avkortet dersom det har gått med mindre kostnader enn budsjettet. Det samme gjelder dersom rapporterte tiltak ikke kan godkjennes. Det må i tillegg tas hensyn til kravet om eksterne utgifter og kravet til lønnsutgifter.

5.2.1 Prosjekt 1

Vi har undersøkt om kravet til eksterne utgifter er overholdt ved utbetaling. Kravet til eksterne utgifter på minst 1/3 er overholdt ved utbetaling.

Prosjektregnskapet er godkjent av autorisert regnskapsfører.

Vi har vært i dialog med regnskapsfører som har godkjent prosjektregnskapet. Regnskapsfører savnet litt mer opplysninger om hvilke kostnader som var godkjent, og hva som skulle bekreftes. Vedkommende hadde gjerne sett at det var med en mal, og at man skulle legge med kopi av alle eksterne fakturaer på prosjektregnskapet. Regnskapsfører opplyser om at noen av de eksterne kostnadene kom fra konserninternt firma.

Regnskapsfører foreslo at ansatte som det ble krevd lønnsrefusjon for, selv skal signere på timeliste.

Vi har undersøkt hva bedriften svarte på spørreundersøkelsen. Bedriften opplevde at det var tydelig hva det kunne søkes om midler til, og hvilken dokumentasjon som skulle oversendes i forbindelse med søknaden. Bedriften er tilfreds med svartiden fra de søkte til vedtaket forelå og hadde tillit til at taushetsplikt ble ivaretatt i søknadsprosessen.

Bedriften tok kontakt med saksbehandler i søknadsprosessen. De opplevde kontakten som nyttig, at saksbehandler strakk seg langt for å møte bedriftens behov for midler og er tilfreds med svartiden til saksbehandler svarte på henvendelsen.

Bedriften oppgir at det var tilstrekkelig tid til å gjennomføre opplæringen, og at opplæringsmidlene er brukt slik som beskrevet i opplæringsplanen. Bedriften oppgir at det var tydelig hvilken dokumentasjon som krevdes for å få utbetalt midlene.

Bedriften har delvis endret produksjon etter at bedriften fikk innvilget midlene, og det er svært sannsynlig at det var midlene som bidro til endringen av produksjon. Bedriften har også delvis etablert seg på nye markeder, og det er ganske sannsynlig at midlene bidro til etablering på nye markeder.

5.2.2 Prosjekt 2

Kravet til eksterne utgifter er overholdt ved utbetaling.

Prosjektregnskapet er godkjent av autorisert regnskapsfører. Det følger ikke med kopi av eksterne fakturaer, men regnskapsoppstillingen er bekreftet av regnskapsfører.

Vi har vært i dialog med regnskapsfører, som ikke har kunden nå. Regnskapsfører var orientert om prosjektet på forhånd. Regnskapsfører forteller at eksterne utgifter i prosjektet var dokumentert med utgående fakturer som lå i regnskapet. Regnskapsfører opplever at det er vanskelig å bekrefte bruken av egeninnsats i timer, men kan bekrefte at det er utbetalt lønn i perioden.

Prosjektregnskapet spesifiserte fagfelt for opplæring, og ikke leverandør. Det var ikke med kopi av bilag, og regnskapsfører som attesterte prosjektregnskapet hadde ikke kunden lengre. Vi har da ikke sikkerhet for hvem som var eksterne leverandører, og har derfor ikke vært i kontakt med andre enn regnskapsfører.

Vi har undersøkt hva bedriften svarte på spørreundersøkelsen. Bedriften opplevde at det var tydelig hva det kunne søkes om midler til, og hvilken dokumentasjon som skulle oversendes i forbindelse med søknaden. Bedriften er tilfreds med svartiden fra de søkte til vedtaket forelå og hadde tillit til at taushetsplikt ble ivaretatt i søknadsprosessen.

Bedriften tok kontakt med saksbehandler i søknadsprosessen. De opplevde kontakten som nyttig, at saksbehandler strakk seg langt for å møte bedriftens behov for midler og er tilfreds med svartiden til saksbehandler svarte på henvendelsen.

Bedriften oppgir at det var tilstrekkelig tid til å gjennomføre opplæringen, og at opplæringsmidlene er brukt slik som beskrevet i opplæringsplanen. Bedriften oppgir at det var tydelig hvilken dokumentasjon som krevdes for å få utbetalt midlene.

Bedriften har delvis endret produksjon etter at bedriften fikk innvilget midlene, og det er ganske sannsynlig at det var midlene som bidro til endringen av produksjon. Bedriften har også delvis etablert seg på nye markeder, og det er ganske sannsynlig at midlene bidro til etablering på nye markeder.

5.2.3 Prosjekt 3

Kravet til eksterne utgifter er ikke overholdt ved utbetaling. Eksterne utgifter utgjør 28,7 prosent, som er under kravet på 1/3 eksterne utgifter.

Prosjektregnskapet er godkjent av autorisert regnskapsfører. Alle eksterne utgifter er dokumentert med fakturakopi.

Vi har vært i kontakt med en av de eksterne kursleverandørene, som bekrefter at det er avholdt kurs. Daglig leder hos kursholder hadde dialog med bedriften på forhånd og opplæringsbehovet var godt avklart, og det var en tydelig bestilling. Daglig leder har rutiner for oppfølging av gjennomførte kurs for å sikre at leveransen er som avtalt, og at det faktureres i henhold til avtale.

5.2.4 Prosjekt 4

Kravet til eksterne utgifter er overholdt ved utbetaling.

Prosjektregnskapet er godkjent av autorisert regnskapsfører.

Vi har vært i kontakt med regnskapsfører. Regnskapsfører syntes det var uklart hvilke utgifter som kunne dekkes av midlene fra BIO-ordningen, og tok derfor selv kontakt med saksbehandler hos fylkeskommunen. Fylkeskommunal saksbehandler ga god hjelp og avklaring. Regnskapsfører sendte kopi av fakturaer til fylkeskommunen for vurdering, og en del av utgiftene var klart utenfor de omsøkte prosjekter og ble derfor tatt ut av prosjektet.

5.2.5 Prosjekt 5

Kravet til eksterne utgifter er overholdt ved utbetaling.

Prosjektregnskapet er godkjent av autorisert regnskapsfører.. Regnskapsfører husket ikke at det hadde vært noen utfordringer med godkjenningen av prosjektregnskapet. Daglig leder leverte oppstilling over kostnader og bilagene fra eksterne leverandører, og det var ikke noe problem for regnskapsfører å bekrefte.

Det var ikke med kopi av faktura, men prosjektregnskapet oppga hvem som var eksterne leverandører. Vi har vært i kontakt med to av leverandørene.

Kontakten vår med en av leverandørene skaper tvil om dette er opplæring eller kjøp av tjenester. Leverandørens økonomiavdeling bekrefter at det er fakturert for konsulenttimer i produksjon i den størrelsesordenen, men det gjelder for perioden februar 2019 til februar 2020, og er ikke avtalt opplæring/kurs. Bedriften søkte om midler fra BIO-ordningen i mai 2020. Både total opplæringskostnad og andel eksterne er over kravet i forhold til tildelt støtte selv om denne utgiften tas ut.

I kontakt med en av de andre leverandørene bekrefter daglig leder at de har levert opplæring i markedsføring og design. Ansatt som hadde holdt kurset hadde sluttet, så vi har ikke vært i kontakt med vedkommende.

Vi har undersøkt hva bedriften svarte på spørreundersøkelsen. Bedriften opplevde at det var delvis tydelig hva det kunne søkes om midler til, og opplevde å få delvis tilstrekkelig informasjon fra fylkeskommunen i søknadsprosessen. Bedriften opplevde at det var tydelig hvilken dokumentasjon som skulle oversendes i forbindelse med søknaden. Bedriften er tilfreds med svartiden fra de søkte til vedtaket forelå og hadde tillit til at taushetsplikt ble ivaretatt i søknadsprosessen.

Bedriften var ikke i kontakt med saksbehandler i søknadsprosessen.

Bedriften oppgir at det var tilstrekkelig tid til å gjennomføre opplæringen, og at opplæringsmidlene er brukt slik som beskrevet i opplæringsplanen. Bedriften oppgir at det var tydelig hvilken dokumentasjon som krevdes for å få utbetalt midlene.

Bedriften har delvis endret produksjon etter at bedriften fikk innvilget midlene, og det er verken usannsynlig eller sannsynlig at det var midlene som bidro til endringen av produksjon. Bedriften har også delvis etablert seg på nye markeder, og det er verken usannsynlig eller sannsynlig at midlene bidro til etablering på nye markeder.

5.2.6 Prosjekt 6

Kravet til eksterne utgifter er ikke overholdt ved utbetaling. Etter oppstilling fra regnskapsfører er det tilstrekkelig andel med eksterne kostnader. Regnskapsfører oppgir beløp inklusive mva., slik at det i realiteten er for liten andel med eksterne.

Vår dokumentgjennomgang viser at den ene fakturaen som inngår i ekstern andel, er en faktura fra tilskuddsmottager for bruk av egne lokaler og utstyr under opplæring på kr. 40.000 eks. mva. Bruk av egne lokaler og utstyr er ikke en ekstern utgift.

Prosjektregnskapet er godkjent av autorisert regnskapsfører.

Vi har vært i kontakt med to av leverandørene for å spørre om deres opplevelse av å holde slike kurs.

Fra en av leverandørene fikk vi klart svar om at dette ikke hadde vært et reelt kurs. Bestiller av kurset hadde vært svært nøye på hvordan tilbudet skulle utformes, men når kurset skulle starte hadde det kommet noen personer og tatt bilde av han med mobilen, og så dratt igjen. Det endte med at de hadde utført ordinær produksjon for selskapet. Ekstern tilbyder forteller at det har vært mye uenighet i ettertid og problemer med å få betaling.

I kontakt med den andre leverandøren ble det sagt at de hadde bekreftet en «opsjon» på kurs, men at kurset ikke ble gjennomført som avtalt. Fakturert kurs ble gjennomført ved at de deltok på en produksjon våren 2021. Faktura fra selskapet er datert 15.01.2021. Vår gjennomgang av dokumentasjon, tyder oppstilling av egeninnsatsen i prosjektet på at dette i stor grad har vært produksjon og ikke kurs/opplæring.

I høringssvaret fra Trøndelag fylkeskommune fremgår det at de vil undersøke om de har utbetalt støtte på riktig grunnlag. Fylkeskommunen skriver at en viktig del av bildet er at bedriften i denne saken hele tiden har vært ærlig på at det er gjennomført en produksjon og bedriften argumenterer med at det gjennom dette er foregått opplæring.

Vi har undersøkt hva bedriften svarte på spørreundersøkelsen. Bedriften opplevde at det var delvis tydelig hva det kunne søkes om midler til, og svarer nøytralt på om bedriften opplevde å få delvis tilstrekkelig informasjon fra fylkeskommunen i søknadsprosessen. Bedriften opplevde at det var tydelig hvilken dokumentasjon som skulle oversendes i forbindelse med søknaden. Bedriften er tilfreds med svartiden fra de søkte til vedtaket forelå og hadde tillit til at taushetsplikt ble ivaretatt i søknadsprosessen.

Bedriften var i kontakt med saksbehandler i søknadsprosessen. Bedriften opplevde at kontakten med saksbehandler var nyttig, og er tilfreds med svartiden fra henvendelsen ble sendt til de mottok svar fra saksbehandler. Bedriften opplevde delvis at saksbehandler strakk seg langt for å møte bedriftens behov for midler.

Bedriften oppgir at det var tilstrekkelig tid til å gjennomføre opplæringen, og at opplæringsmidlene er brukt slik som beskrevet i opplæringsplanen. Bedriften oppgir at det var tydelig hvilken dokumentasjon som krevdes for å få utbetalt midlene.

Bedriften har delvis endret produksjon etter at bedriften fikk innvilget midlene, og det er ganske sannsynlig at det var midlene som bidro til endringen av produksjon. Bedriften har etablert seg på nye markeder, og det er ganske sannsynlig at midlene bidro til etablering på nye markeder.

Kommentaren fra bedriften er at de er «strålende fornøyde» med ordningen, som de har nytt godt av i en tøff tid.

5.2.7 Prosjekt 7

Kravet til eksterne utgifter er ikke overholdt ved utbetaling. Andel eksterne utgifter utgjør 32,4 prosent.

Prosjektregnskapet er godkjent av autorisert regnskapsfører.

Vi har vært i kontakt med regnskapsfører. Regnskapsfører ble informert om prosjektet på forhånd, og førte det på eget prosjektnummer. Regnskapsfører uttalte at det ikke var noen problemer eller utfordringer med å bekrefte prosjektregnskapet, men at de ikke kan bekrefte hva oppførte timer er brukt til.

5.2.8 Prosjekt 8

Prosjektet har fått utbetalt 77,34 prosent av innvilget tilskudd.

Det er mottatt et prosjektregnskap for mai og oktober som grunnlag for utbetaling, men det er ikke mottatt endelig prosjektregnskap som grunnlag for sluttutbetaling.

Foreløpig prosjektregnskap er godkjent av autorisert regnskapsfører.

I samtale med regnskapsfører skulle vedkommende sende oss sluttregnskapet som lå til grunn for regnskapsførers bekreftelse av 17.12.2021. Vi mottok samme regnskap som fylkeskommunen hadde.

Ettersom det ikke er levert et endelig prosjektregnskap, er vi ikke i stand til å uttale oss om andel eksterne utgifter er overholdt.

5.2.9 Prosjekt 9

Kravet til eksterne utgifter er overholdt ved utbetaling.

Prosjektregnskapet er ikke godkjent av autorisert regnskapsfører. Tilskuddsmottager fører regnskapet selv, og regnskapet er bekreftet av ekstern konsulent med erfaring fra både regnskap og revisjon. Vedkommende står oppført i revisorregisteret.

I høringsvaret fra Trøndelag fylkeskommune fremgår det at de har ansett kravet som oppfylt, fordi konsulenten har revisorbakgrunn.

5.2.10 Prosjekt 10

Kravet til eksterne utgifter er overholdt ved utbetaling.

Prosjektregnskapet er godkjent av autorisert regnskapsfører. Faktura fra eksterne var vedlagt som dokumentasjon.

Vi har undersøkt hjemmesiden til kursholder, og det fremstår som reelle kurs.

5.3 Vurdering

For å få utbetalt tilskudd må prosjektet være gjennomført som omsøkt. Det må sendes inn følgende dokumentasjon:

- Sluttrapport i regionalforvaltning
- Timelister som er underskrevet av daglig leder med oversikt over deltagere
- Prosjektregnskapet skal være godkjent av autorisert regnskapsfører

Vi har ikke undersøkt om prosjektene har levert sluttrapport.

Tabellen nedenfor gir en oppstilling over om krav til eksterne utgifter og godkjenning av prosjektregnskap av autorisert regnskapsfører er oppfylt.

Tabell 4. Oversikt over om kravene til eksterne utgifter og godkjenning av prosjektregnskap er oppfylt

Prosjektnummer	Krav til eksterne utgifter	Krav til godkjenning fra ekstern regnskapsfører
1	Ok	Ok
2	Ok	Ok
3	Ikke oppfylt	Ok
4	Ok	Ok
5	Ok	Ok
6	Ikke oppfylt	Ok
7	Ikke oppfylt	Ok
8	Kan ikke vurderes	Mangler prosjektregnskap
9	Ok	Ikke oppfylt
10	Ok	Ok

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Fylkeskommunen bør vurdere å følge opp prosjektene med mangler.

Videre bør fylkeskommunen vurdere å følge opp forslaget fra regnskapsførerne når det kommer til bekreftelsen av regnskapet. Forslaget omhandlet mal for bekrefting. De eksterne fakturaene burde også fulgt prosjektregnskapet, for å sikre at bare relevante kostnader ble omfattet. Videre omhandlet forslaget at ansatte selv signerer på timelister og hva som er utført i timene.

Fylkeskommunen bør også vurdere forslaget fra ekstern leverandør om bekreftelse på avholdt og betalt kurs. Som sammenligning nevner vi at ved utbetaling av spillemidler kreves det prosjektregnskap og krav til at det dokumenteres at utgiftene er betalt.

Med en fast mal for hvordan prosjektregnskapet skal rapporteres og bekreftes, kunne det som støtte til saksbehandler i sluttbehandling og utbetaling av tilskudd vært en funksjon for beregning av andel støtte og andel eksterne utgifter ut fra innrapportert regnskap.

6 STØTTEMOTTAKERES SYNSPUNKT

6.1 Undersøkelsespunkt

Det er utarbeidet følgende undersøkelsespunkt for temaet støttemottakeres synspunkt:

Kartlegge tilskuddsmottakere sine synspunkt om ordningen.

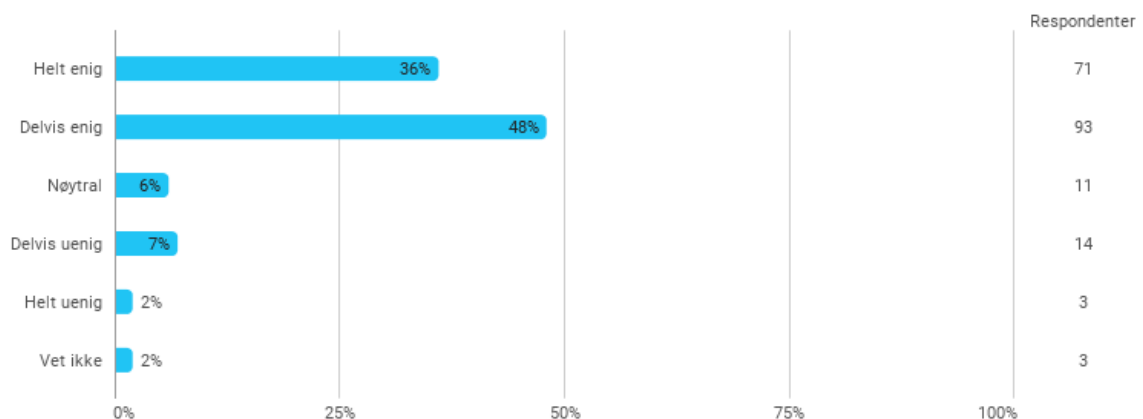
6.2 Saksbehandling av søknader

Vi har i spørreundersøkelsen spurt om bedriftenes opplevelse av søknadsprosessen frem til endelig vedtak. Nedenfor gjengis resultatene.

6.2.1 Søknad

Vi har spurt bedriftene om det var tydelig hva de kunne søke om midler til. Det er 84 prosent som svarer at de er enig, helt eller delvis. Det er 6 prosent som er nøytral og 2 prosent som svarer at de ikke vet. Det er 9 prosent som er helt eller delvis uenig og 2 prosent som er helt uenig.

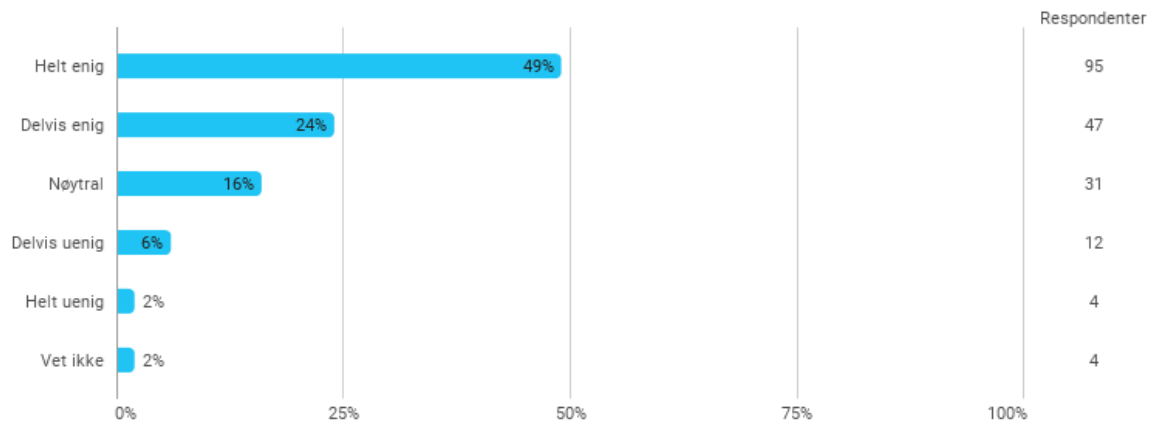
Figur 3. Om det var tydelig hva bedriften kunne søke om midler til (N=195)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Videre har vi spurt om bedriften opplevde å få tilstrekkelig informasjon fra fylkeskommunen i søknadsprosessen. Det er 73 prosent som er fornøyd, mens 18 prosent er nøytral eller vet ikke. Det er 8 prosent som er uenig i at de fikk tilstrekkelig informasjon.

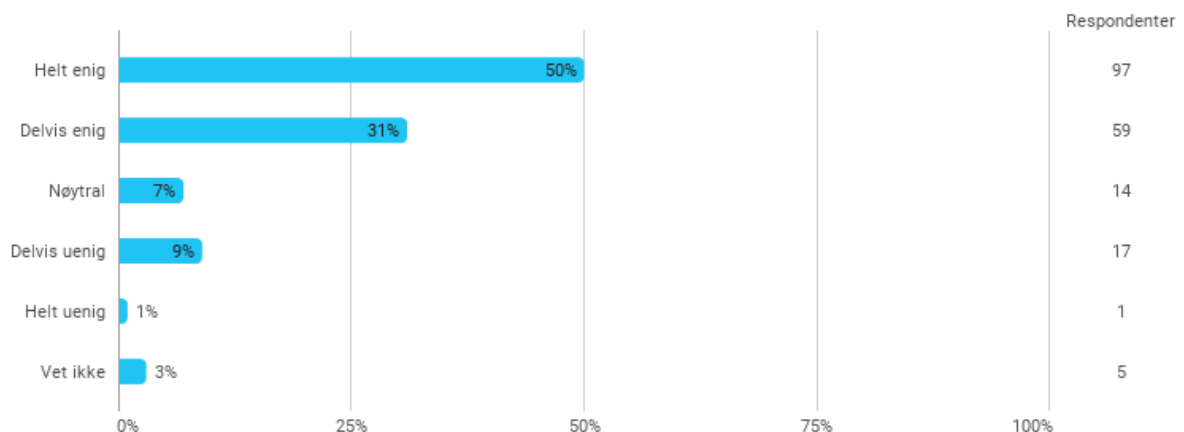
Figur 4. Om bedriften fikk tilstrekkelig informasjon fra fylkeskommunen i søknadsprosessen (N=193)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Vi har spurt bedriftene om det var tydelig hvilken dokumentasjon som skulle oversendes i forbindelse med søknaden. Det er 81 prosent som er enig, mens 10 prosent er uenig. Det er 7 prosent som er nøytral og 3 prosent som ikke vet.

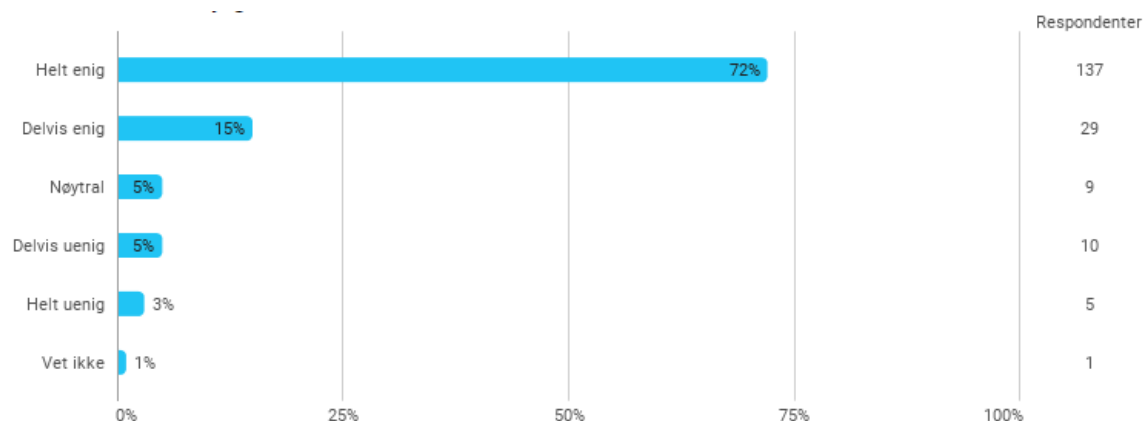
Figur 5. Om det var tydelig hvilken dokumentasjon som skulle oversendes i forbindelse med søknaden (N=193)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Bedriftene ble spurt om de var fornøyde med svartiden fra de søkte til det forelå et vedtak. Det er 87 prosent som er tilfreds med svartiden. Det er 8 prosent som ikke er tilfreds. Videre er 5 prosent nøytrale og 1 prosent vet ikke.

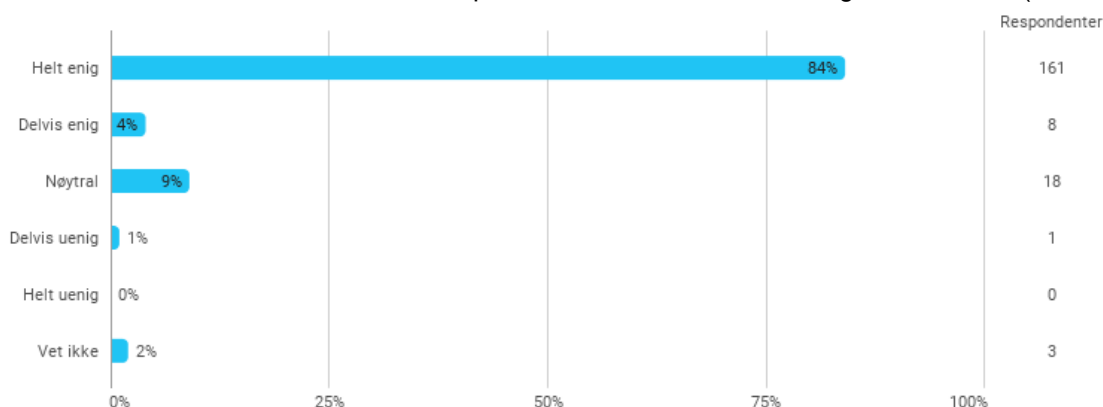
Figur 6. Om man er tilfreds med svartiden fra de søkte til de fikk svar på søknaden (N=191)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Bedriftene ble spurt om de har hatt tillit til at taushetsplikt ble ivaretatt ved behandlingen av søknaden. Det er 88 prosent som oppgir at de har hatt tillit, mens 1 prosent er delvis uenig. Det er 9 prosent som er nøytrale, mens 2 prosent vet ikke.

Figur 7. Om man har hatt tillit til at taushetsplikt ble ivaretatt ved behandling av søknaden (N=191)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Vi ga bedriftene mulighet til å selv legge til kommentarer til søknadsprosessen.

Flertallet opplever at det er en bra og enkel ordning å søke på. Det er fem som oppgir at det var vanskelig å fylle ut skjemaene, enten selve skjemaet eller å logge seg på søknadsportalen.

Det er to bedrifter som oppgir at de har brukt mye tid på søknadsprosessen, og fått avslag selv om de hadde forventninger om midler. Den ene bedriften brukte privat omstillingsrådgiver, som mente at søknaden ville godkjennes. Den andre bedriften skriver i kommentarfeltet: «Det ble lagt ned mye arbeid i å utarbeide grundig og fyldig søknad ut fra kriteriene. I telefonsamtale med fylkes gis det uttrykk for at jeg har utarbeidet en god søknad og midler kan påberegnes, men får avslag.»

6.2.2 Dialog med saksbehandler

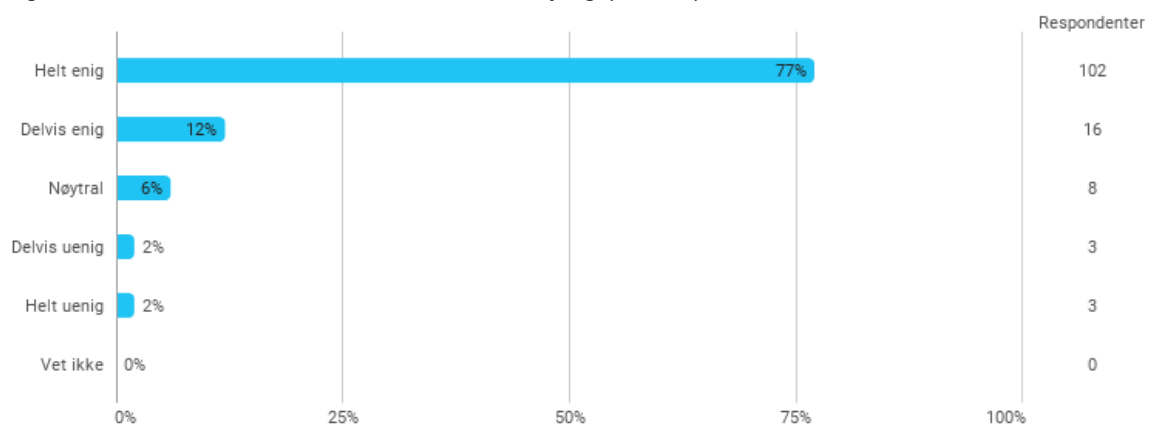
Vi har undersøkt om bedriftene var i kontakt med saksbehandler i fylkeskommunen i søknadsprosessen, og hvordan de opplevde dialogen.

Det er 69 prosent av bedriftene som har vært i kontakt med saksbehandler. Av disse var det i hovedsak bedriften som tok første kontakt (62 prosent), mens for 29 prosent var det saksbehandler som tok kontakt. De øvrige 9 prosent vet ikke om det var saksbehandler eller bedriften som tok første kontakt.

Vi har bedt bedriftene om å ta stilling til ulike påstander når det gjelder kontakten med saksbehandler.

Den første påstanden var om kontakten var nyttig. Det er 89 prosent som er enig i at kontakten var nyttig. Det er 4 prosent som er uenig, mens 6 prosent er nøytral.

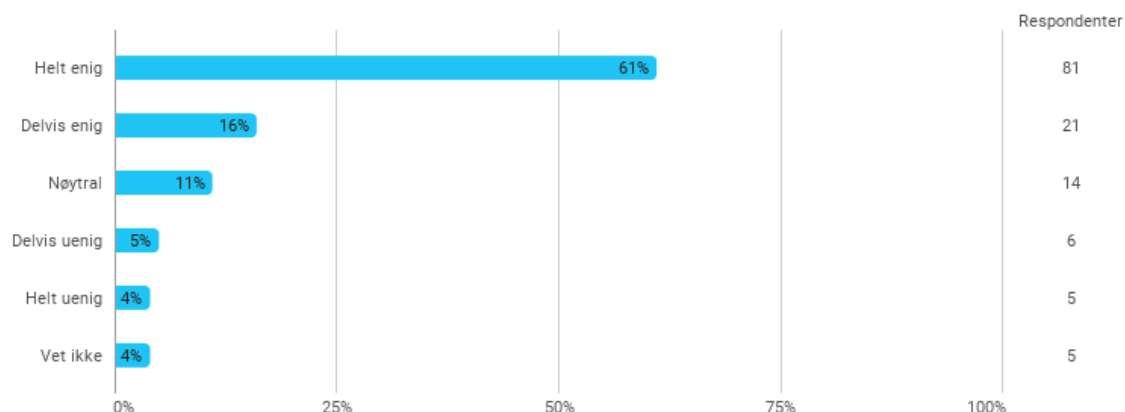
Figur 8. Om kontakt med saksbehandler var nyttig (N=132)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Den andre påstanden handler om bedriften opplevde at saksbehandler strakk seg langt for å møte bedriftens behov for midler. Det er 77 prosent som er delvis enig eller helt enig i dette. Det er 11 prosent som er nøytral og 4 prosent som ikke vet. Det er 9 prosent som er delvis eller helt uenig.

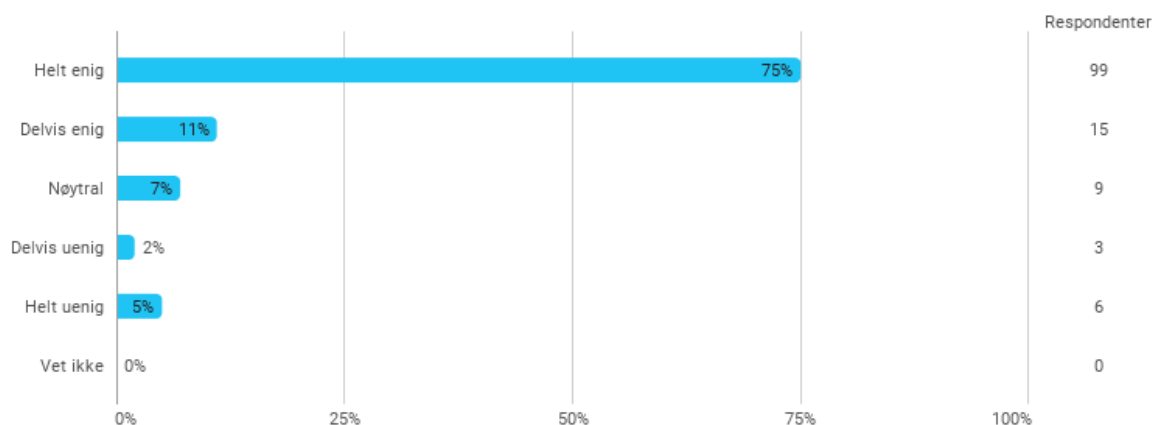
Figur 9. Om saksbehandler strakk seg langt for å møte bedriftens behov for midler (N=132)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Avslutningsvis ba vi bedriftene ta stilling til om de var tilfreds med svartiden fra de kontaktet saksbehandler til saksbehandler svarte. Det er 86 prosent som er fornøyd med svartiden, mens 7 prosent er ikke fornøyd. Det er 7 prosent som er nøytrale.

Figur 10. Om man er tilfreds med svartiden fra henvendelse til man mottok svar fra saksbehandler (N=132)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Vi ga bedriftene mulighet til å selv beskrive kontakten med saksbehandler. Samtlige som velger å svare, gir gode tilbakemeldinger. Det er noen som oppgir at det kan være vanskelig å nå saksbehandler på telefon.

Eksempler på tilbakemeldinger på kontakten med saksbehandler:

«Upåklagelig»

«Hyggelig, kompetent og imøtekommende»

«Støttende og inspirerende kontakt, som bidro til at søknaden ble ferdigstilt og sendt inn»

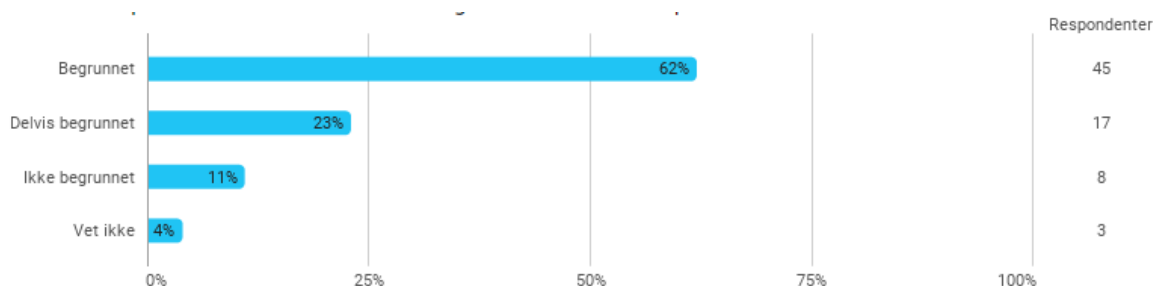
«Veldig nyttig veiledning og god svartid»

6.2.3 Vedtaket

Vi har i spørreundersøkelsen spurt bedriftene om vedtaket som ble fattet av fylkeskommunen.

Av de som fikk innvilget søknad om midler, var det 48 prosent som fikk innvilget deler av beløpet de søkte om. Vi har spurt de som fikk innvilget et lavere beløp, om det var begrunnet hvorfor beløpet av redusert. Det er 62 prosent som oppgir at det var begrunnet. Det er 23 prosent som oppgir at det var delvis begrunnet, mens 11 prosent oppgir at det ikke var begrunnet. Det er 4 prosent som ikke vet.

Figur 11. Om det var begrunnet hvorfor ikke hele det omsøkte beløpet ble innvilget (N=73)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

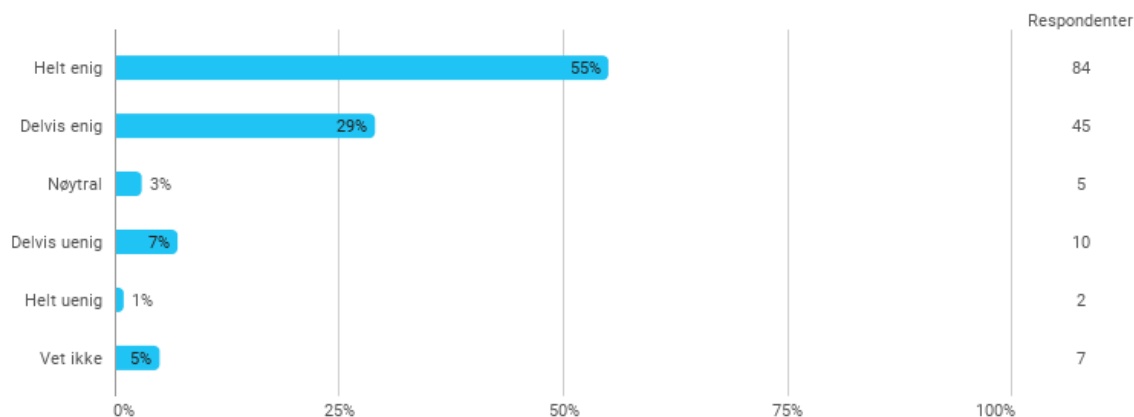
Vi har også spurt om det var opplysninger om klagerett. Klagerett er omtalt i kapittel 3.2.6.

Vi har gitt bedriftene mulighet til å kommentere vedtaket. Det oppgis at det er ulik behandling av søkere, der regelverket er tolket på en annen måte. Det oppgis også at bedrifter har fått positiv tilbakemelding fra saksbehandler i søknadsfasen, men likevel fått avslag. Det er bedrifter som ønsker at det skal være tydelig hva som ikke støttes.

6.3 Utbetaling av midler

Vi har spurt bedriftene om det var tilstrekkelig tid til å gjennomføre opplæringen. Det er 55 prosent som svarer at de er helt enig i at det var tilstrekkelig tid, mens 29 prosent svarer at de er delvis enig. Det er 3 prosent som er nøytral og 5 prosent vet ikke. Det er 7 prosent som er delvis uenig, og 1 prosent som er helt uenig.

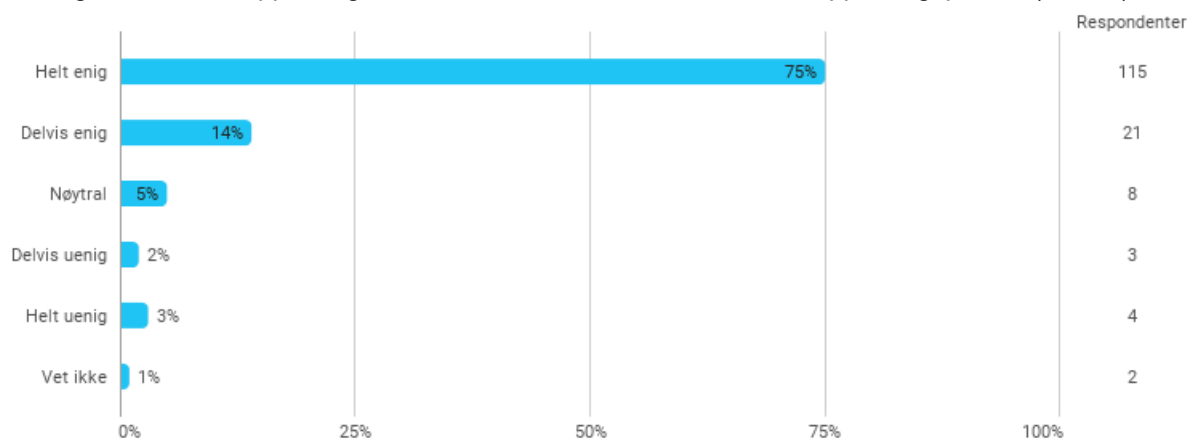
Figur 12. Om det var tilstrekkelig tid til å gjennomføre opplæringen (N=153)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Videre har vi spurt om bedriftene har brukt opplæringsmidlene slik som beskrevet i opplæringsplanen. Det er 89 prosent, som helt eller delvis, har brukt midlene slik som beskrevet. Det er 5 prosent som har svart nøytralt og 1 prosent vet ikke. Det er 5 prosent, som helt eller delvis, ikke har brukt opplæringsmidlene slik som beskrevet i opplæringsplanen.

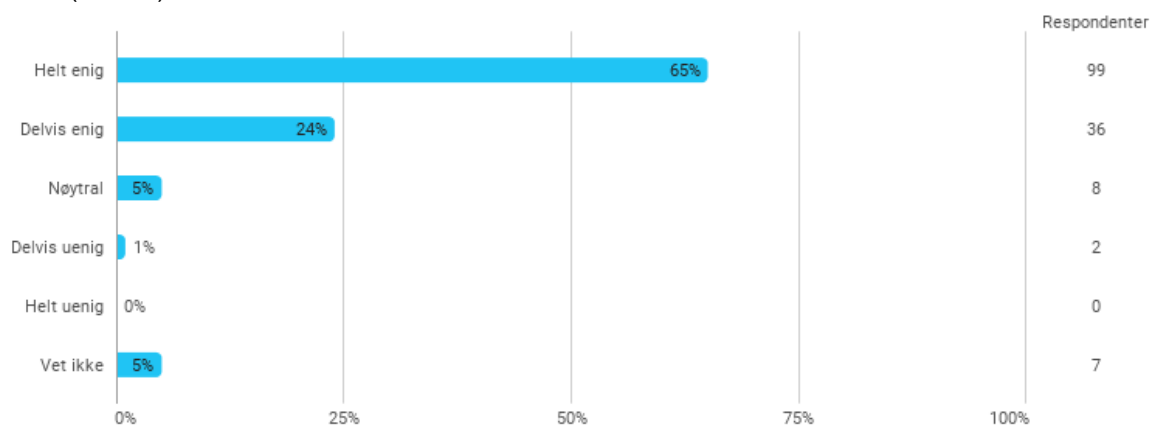
Figur 13. Om opplæringsmidlene er brukt slik som beskrevet i opplæringsplanen (N=153)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Avslutningsvis har vi spurt bedriftene om det var tydelig hvilken dokumentasjon som krevdes for å få utbetalt midlene. Det er 65 prosent som er helt enig i at det var tydelig hvilken dokumentasjon som krevdes for å få utbetalt midlene. Det er 24 prosent som er delvis enig. Det er 1 prosent som er delvis uenig. Det er 5 prosent som har svart nøytralt og 5 prosent som har svart at de ikke vet.

Figur 14. Om det var tydelig hvilken dokumentasjon som krevdes for å få utbetalt midlene (N=152)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Vi har gitt bedriftene mulighet til å kommentere opplæringen og utbetalingen av midlene.

Det er flere bedrifter som oppgir at det var for knapp tid til å gjennomføre opplæringen, men mange bedrifter har fått utsatt frist og oppgir at det opplevdes positivt. «Jeg tror at med en lengre prosjekttid vil utviklingspotensialet i prosjektet heves. Det vil bli mindre stress og da vil kvaliteten automatisk bli høyere».

Det er bedrifter som fører regnskapet selv, som opplever at det blir for kostbart å få regnskapet godkjent av autorisert regnskapsfører.

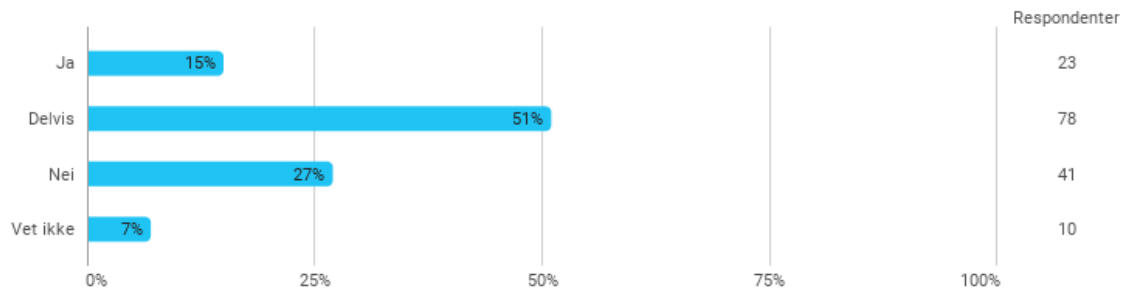
Det er noen bedrifter som ønsker fleksibilitet når det gjelder type kurs. Bedrifter oppgir at det har vært vanskelig å prioritere offisielle kurs, men ønsker heller å sette av timer innimellom til kursing. «En kulturbedrift i coronakrise kan ikke bare ta to dager *fri* i strekk for å sitte på et møterom i Oslo».

6.4 Midlenes effekt

Formålet med støtteordningen bedriftsintern opplæring er å gjøre bedrifter i stand til å endre produksjon og/eller etablere seg på nye markeder. Vi har spurt bedriftene som fikk innvilget midler om produksjonen er endret og/eller om de har etablert seg på nye markeder.

Det er 15 prosent av bedriftene som fikk innvilget midler som har endret produksjon. Det er 51 prosent som svarer at de delvis har endret produksjon. Det er 27 prosent som ikke har endret produksjon, og 7 prosent som svarer at de ikke vet.

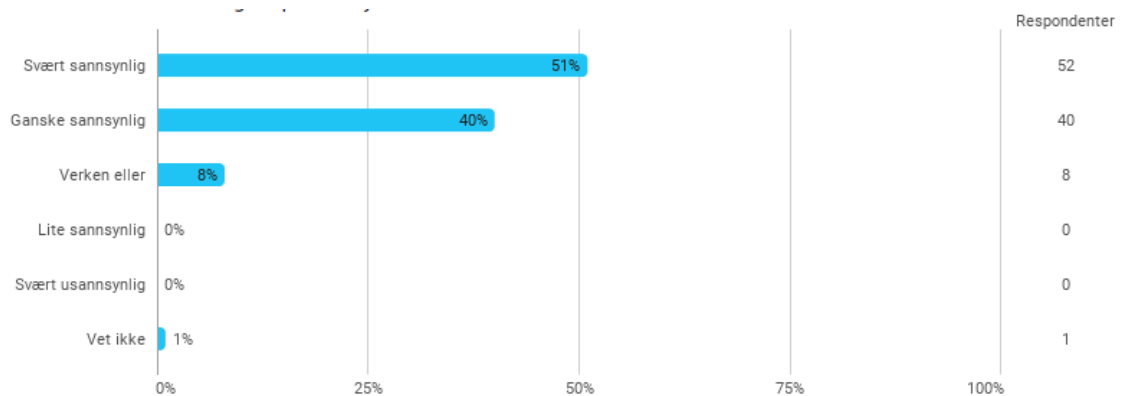
Figur 15. Om bedriften har endret produksjon etter innvilgelse av midler (N=152)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Vi fulgte opp de som svarte at produksjonen er endret, helt eller delvis, etter innvilgelsen av midler. Vi spurte om hvor sannsynlig det er at midlene bidro til endringen. Det er 51 prosent som oppgir at det er svært sannsynlig at midlene bidro til endringen av produksjon. Det er 40 prosent som svarer ganske sannsynlig, og 8 prosent som svarer verken eller. Det er 1 prosent som ikke vet.

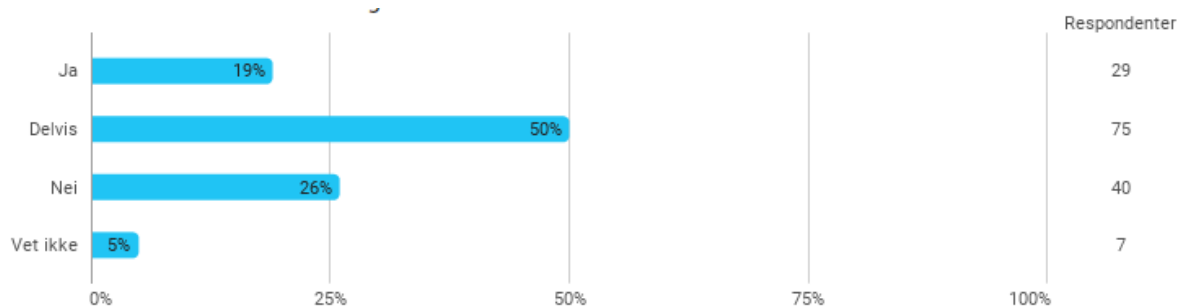
Figur 16. Om hvor sannsynlig det er at midlene har bidratt til endring av produksjon (N=101)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Vi spurte også bedriftene om de har etablert seg på nye markeder etter at bedriften fikk innvilget midlene. Det er 19 prosent som svarer bekreftende. Det er 50 prosent som svarer at bedriften delvis har etablert seg på nye markeder. Det er 26 prosent som svarer nei og 5 prosent som svarer at de ikke vet.

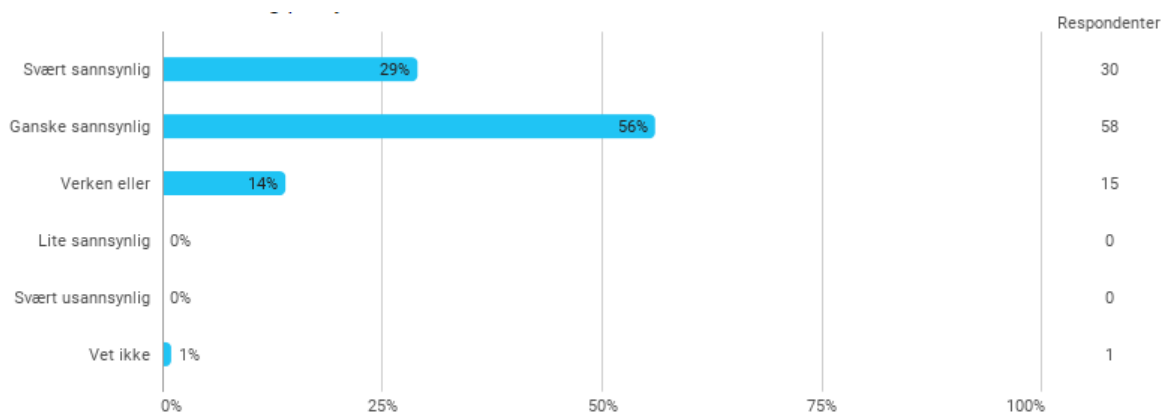
Figur 17. Om bedriften har etablert seg på nye markeder etter at bedriften fikk innvilget midlene (N=151)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Vi fulgte opp de som svarte at bedriften har etablert seg på nye markeder etter innvilgelsen av midler. Vi spurte om hvor sannsynlig det er at midlene bidro til etableringen. Det er 29 prosent som oppgir at det er svært sannsynlig at midlene bidro til etablering på nye markeder. Det er 56 prosent som svarer ganske sannsynlig, og 14 prosent som svarer verken eller. Det er 1 prosent som ikke vet.

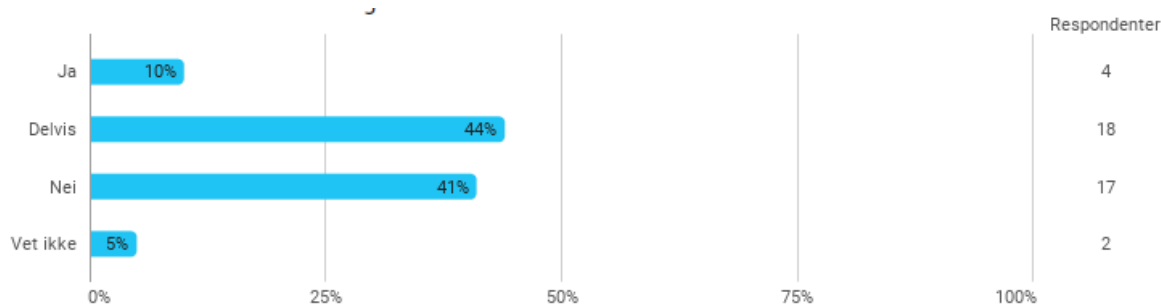
Figur 18. Om hvor sannsynlig det er at midlene bidro til etablering på nye markeder (N=104)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Vi har undersøkt om bedriftene som ikke har endret produksjon, har etablert seg på nye markeder. Det er 10 prosent av bedriftene som ikke har endret produksjon, som har etablert seg på nye markeder. Det er 44 prosent som delvis har etablert seg på nye markeder og 5 prosent vet ikke. Det er 41 prosent av de som har ikke har endret produksjon, som heller ikke har etablert seg på nye markeder.

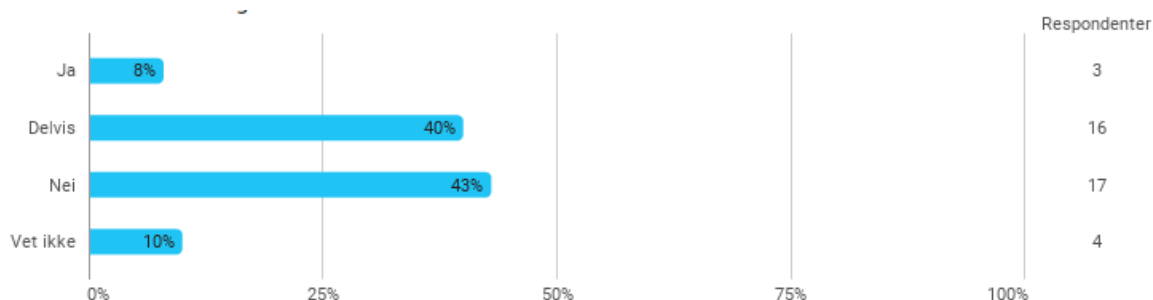
Figur 19. Om bedrifter som ikke har endret produksjon, har etablert seg på nye markeder (N=41)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Vi har undersøkt om bedriftene som oppgir å ikke ha etablert seg på nye markeder, har endret produksjon. Det er 8 prosent av bedriftene som ikke har etablert seg på nye markeder, som har endret produksjon. Det er 40 prosent som delvis har endret produksjon og 10 prosent vet ikke. Det er 43 prosent av de som har ikke etablert seg på nye markeder, som heller ikke har endret produksjon.

Figur 20. Om bedrifter som ikke har etablert seg på nye markeder, har endret produksjon (N=40)

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Vi har spurt bedriftene om de har omstilt seg på andre måter enn endring av produksjon eller etablering på nye markeder. Det er flere som oppgir at de har fått økt kompetanse, som gir en mer effektiv produksjon og effektive løsninger. Det er bedrifter som har fått sterkere ledelse og bedre involvering av ansatte.

Bedriftene har fått mulighet til å gi oppsummerende kommentarer til støtteordningen. Utvalgte sitater fra bedriftene:

«Støtteordningen har hatt stor betydning for bedriften – og medført utvikling, økt kompetanse og tydeligere markedsføring av hva bedriften står for og kan tilby.»

«Ordningen bør ha større bredde og ikke gagne bare noen bransjer. I en slik situasjon har vel alle bedrifter så langt det er mulig, lagt om sine rutiner og gjort interne endringer for å unngå permitteringer og lediggang av sine ansatte. Dette er også verdiskaping selv om det ikke kan relateres til produkt»

«Kontakten med saksbehandler må trekkes fram som svært viktig, vil tro dette er ekstra vesentlig for små bedrifter med begrenset tid, kunnskap og kompetanse om søknadsprosesser av denne typen»

«Støtteordningen er veldig viktig for små bedrifter som oss, for å bygge ny kompetanse, for å gjøre det mulig å frigjøre tid til nyskaping og innovasjon. Den er veldig sentral i å skape den kollektive kreativiteten intern i bedriften».

«Et veldig viktig bidrag, og fantastisk at midlene/potten økte under pandemien, slik at det har vært rikelig med penger til oss som vil ta bedriften til et nytt nivå».

«Støtteordningen er viktig, og gir mulighet til å løfte områder som vanligvis ikke like lett ville blitt løftet. Midlene er blitt benyttet på en måte som har bedret kompetansen for de ansatte, til beste for dem og bedriften. Tusen takk!».

6.5 Oppsummering

Bedriftene er jevnt over fornøyde med måten støtteordningen blir forvaltet på.

I søknadsprosessen oppgir et stort flertall å ha fått tilstrekkelig informasjon fra fylkeskommunen, og at det var tydelig hvilken dokumentasjon som skulle oversendes i forbindelse med søknaden. Flertallet er også fornøyd med svartiden fra de søkte til vedtaket forelå. Et stort flertall har hatt tillit til at taushetsplikt er ivaretatt ved behandling av søknaden.

Flertallet synes det var enkelt å søke om midler. Fem bedrifter synes det var vanskelig å fylle ut søknadsskjemaet, enten selve skjemaet eller å logge seg på søknadsportalen.

To bedrifter oppgir å ha hatt forventinger om innvilget søknad, men fått avslag. Den ene var i kontakt med saksbehandler hos fylkeskommunen, og ifølge bedriften hadde de fått positiv tilbakemelding fra saksbehandler. Vedtaket var likevel avslag. Vi anbefaler å være forsiktig med å uttrykke resultat overfor søkere i søknadsprosessen.

Bedriftene som har vært i kontakt med saksbehandler har svart på spørsmål. Et stort flertall oppgir at kontakten med saksbehandler var nyttig, og at saksbehandler strakk seg langt for å møte bedriftens behov for midler. Et stort flertall var også fornøyd med svartiden fra de sendte henvendelsen, til de fikk svar. Bedriftene fikk mulighet til å gi egne kommentarer til kontakten

med saksbehandler, og samtlige var positive. Et oppfølgingspunkt er at det blir oppgitt at det kan være utfordrende å få tak i saksbehandler på telefon.

Når det gjelder vedtaket, oppgir flertallet at det var begrunnet. Det er noen som oppgir at det var delvis begrunnet og noen som oppgir at det ikke var begrunnet.

Flertallet oppgir at det var tilstrekkelig tid til å gjennomføre opplæringen. Det er 36 prosent som oppgir å være delvis enig eller delvis uenig i at det var tilstrekkelig tid.

Et stort flertall oppgir at opplæringsmidlene er brukt slik som beskrevet i opplæringsplanen. Det er syv prosent som ikke har brukt midlene helt som beskrevet.

Det var tydelig hvilken dokumentasjon som krevdes for å få utbetalt midlene.

Vi har fått tilbakemelding om at bedrifter som fører regnskapet selv, opplever at det blir kostbart å få regnskapet godkjent av autorisert regnskapsfører. Det er også bedrifter som ønsker større fleksibilitet når det gjelder type kurs.

Det er flere bedrifter som oppgir at midlene har bidratt til å omstille seg under pandemien. Bedriftene har i hovedsak delvis endret produksjon eller delvis etablert seg på nye markeder. Bedriftene oppgir at det er sannsynlig at det var midlene som bidro til omstillingen. Det er 17 bedrifter som oppgir at midlene ikke har hatt noen effekt for bedriften.

7 OPPSUMMERENDE BETRAKTNINGER

Vi har i undersøkelsen undersøkt følgende:

- Kartlagt om fylkeskommunen har hensiktsmessige retningslinjer/rutiner/maler for tildeling og oppfølging av søknader om BIO
- Kartlagt om fylkeskommunens tildeling av midler blir gjennomført i samsvar med politiske vedtatte retningslinjer
- Kontroll av 10 tilskuddsmottakere
- Kartlagt tilskuddsmottakerne sine synspunkt om ordningen.

Tilskuddsmottakerne gir i hovedsak veldig gode tilbakemeldinger om støtteordningen.

Vår gjennomgang viser at de administrativt behandlede søknadene er behandlet i henhold til politisk vedtatte retningslinjer og administrative rutiner. Det er vedtak som fremstår som noe svakt begrunnet, og det er mangler når det gjelder opplysning om klagerett.

Vi har undersøkt om søknadene er behandlet i henhold til fullmakter. Fylkestinget har delegert myndighet til administrasjonen til å behandle alle søknader der det søkes om under kr 300 000,-. Søknader over 300 000,- skal behandles av Fylkesutvalget. Fylkesutvalget behandlet 15 søknader i 2020 og 2021. Det var ytterligere én søknad på over kr 300 000,-, som er behandlet av administrasjonen. Denne skulle vært lagt frem for Fylkesutvalget.

Vi har undersøkt 10 utvalgte prosjekter, som har fått utbetalt midler til bedriftsintern opplæring.

Vår undersøkelse viser at tre av ni prosjekter ikke tilfredsstillt kravet om 1/3 eksterne utgifter. Videre viser vår undersøkelse at ni av ti prosjekt har fått prosjektrengskapet godkjent av autorisert regnskapsfører.

Det er regnskapsførere som savner en retningslinje for hvordan godkjenningen av prosjektrengskapet skal foregå. Som forbedringspotensial nevnes at ansatte selv bør signere på timelister. Det er vanskelig for regnskapsfører å gå god for at timene faktisk er brukt til opplæring.

Krav til godkjenning fra autorisert regnskapsfører er innført som et ledd i kontrollen. Fylkeskommunen mottar ikke selv bilag eller lønnsversikt, men dette kvitteres av regnskapsfører. Det kan stilles spørsmål ved hvor reell kontrollen er, når det ikke kan bekreftes

hvordan timene til de ansatte er brukt, og regnskapsfører ofte har et avhengighetsforhold til sine kunder.

Det er tre prosjekt som fylkeskommunen bør følge opp nærmere. Dette gjelder prosjekt tre, seks og åtte:

- I prosjekt tre tilfredsstilles ikke kravet om minst 1/3 eksterne utgifter.
- I prosjekt seks viser vår dokumentgjennomgang at den ene fakturaen som inngår i ekstern andel, er en faktura fra tilskuddsmottager på bruk av egne lokaler og utstyr under opplæring på kr. 40.000 eks. mva. Prosjektet tilfredsstiller ikke kravet til minst 1/3 eksterne kostnader. Videre oppgir ekstern kurstilbyder at kurset ikke har vært reelt. Vår gjennomgang av oppstilling av egeninnsatsen i prosjektet, tyder på at prosjektet har vært produksjon og ikke kurs/opplæring.
- I prosjekt åtte er det ikke levert endelig prosjektrekskap, slik det kreves for å få utbetalt midler.

Vårt inntrykk er at fylkeskommunen har hensiktsmessige retningslinjer, administrative rutiner og maler for støtteordningen bedriftsintern opplæring. Vi har likevel noen forslag til forbedringer etter å ha gjennomgått utvalgte prosjekter.

- I malene for vedtak bør standardteksten for klagerett bearbeides.
- Vi anbefaler at de administrative rutinene omtaler vurdering av målgruppen, og spesielt vurderingen av offentlig eide aksjeselskap.
- Etter prosjektgjennomgangen ser vi at det er flere prosjekter som ikke overholder kravet om eksterne utgifter på 1/3. Vi anbefaler at det etableres en mal for enklere kontroll av dette.
- Fylkeskommunen bør vurdere hvordan godkjenningsprosessen av prosjektrekskap kan sikre bedre kontroll
- I prosjekt ni er ikke prosjektrekskap godkjent av autorisert regnskapsfører. Fylkeskommunen kan vurdere å revidere rutinene til at regnskapet også kan godkjennes av ekstern konsulent med faglig kompetanse på regnskap

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no